

Ἐρευνα

Ἡ ἘΡΕΥΝΑ ἸΑΡΤΩΘΗ
Τῆ 1901 ἘΝ ΟΞΦΟΡ-
Δῆ ΤῆΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.
ΑΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕ-
ΞΗΓΗΣΙΝ ΤΩΝ ΝΟ-
ΜΩΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ

Κοινωνιολογία Ἀνθρωπισμὸς Μυχιολογικαὶ Ἐπιστῆμαι.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΥΦΩΣΙΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑ-
ΚΤΗΡΟΣ ΕΝΤΕΤΘΕΝ
ΔΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩ-
ΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚ-
ΗΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ.

ΤΟΜ. Δ'.

ΙΟΥΝΙΟΣ, 1909.

ΤΕΥΧ. Γ'.

ΕΥΝΟΜΟΥΜΕΝΑ ΜΙΚΡΑ ΚΡΑΤΗ.

Α. ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

Μεθ' ὅλην τὴν μικρότητά της ἡ σύγχρονος Ὀλλανδία χαίρει εὐεξίαν καὶ εὐνομίαν οἷας ὀλίγιστα κράτη ἔτυχον ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἡ Ὀλλανδία εἶνε μεγάλη εἰς ἱστορικὰς παραδόσεις—παραδόσεις δι' ἃς οἰουδήποτε ἔθνος θὰ ἐσεμνύνετο. Οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν λαῶν τῆς Οἰκουμένης διεξήγαγεν ἐπὶ ἑκατοσταετηρίδας ὅλας τόσους δυσχερεῖς ἀγῶνας περὶ ἐλευθερίας καὶ ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ὅσον ὁ ὀλλανδικός. Ἡ ἀπλή μνεία τῶν μακρῶν ἀγῶνων του κατὰ τῆς κραταιᾶς Ἰσπανίας ἐξεγείρει ἀναμνήσεις ἀηττήτου ἡρωϊσμοῦ καὶ ὑψηλῶν ἀρετῶν ἱκανὰς νὰ μᾶς συγκινώσιν ἐν τοῖς ἐγκάτοις. Ἡ Ὀλλανδία ἔχει ψυχὴν μεγάλην καὶ ἀδρᾶν—φιλοχρήματον μὲν, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ πρὸ πάντων πατριωτικὴν καὶ πρόθυμον εἰς οἰουδήποτε θυσίαν. Ὁ ὑπέρτατος πόθος τῶν ὀλλανδῶν εἶνε νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ἰδεώδες ὅπερ δεσπάζει τοῦ ἐθνικοῦ βίου των, καὶ ἐμπνέει ἐξίσου ἀμφότερα τὰ πολιτικὰ κόμματα. Ἡ ὀλλανδικὴ ἀνεξαρτησία δὲν εἶνε ἀνευ κινδύνων, ὁ μέγιστος δὲ τῶν κινδύνων τούτων ἔγκειται εἰς τὸν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν διεξαγόμενον ἀνταγωνισμὸν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας, διότι ἡ Ὀλλανδία ἴσταται μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιπάλων. Καὶ ἡ μὲν Ἀγγλία οὐδένα φόβον ἐμπνέει. Ἡ ἀγγλικὴ δυσἀρέσκεια διὰ τὰς φιλοβοερικὰς τύσεις τῆς Ὀλλανδίας ἦτο προσωρινὴ καὶ παρήλθεν, διότι ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν ἀγγλῶν ὅτι οἱ ὀλλανδοὶ ἦτο φυσικὸν νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς ὀμαίμονας αὐτῶν. Φόβον ὁμῶς ἐμπνέει ἡ Γερμανία, διότι ἡ Ὀλλανδία κατέχει τὸ στόμιον τοῦ Ῥήνου—ὅστις εἶνε ὁ μέγιστος γερμανικὸς ποταμός. Ἐν Γερμανία ἀπὸ πολλοῦ ὑπάρχει ἡ πολιτικὴ θεωρία ὅτι εἶνε ἀναγκαῖα εἰς τὸ γερμανικὸν κράτος ἡ κατοχὴ τοῦ ὄλου ποταμοῦ καὶ ὅτι, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ ὀλλανδοὶ εἶνε γερμανικῆς καταγωγῆς, ἡ Ὀλλανδία πρέπει νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς Γερμανίας. Τὴν γερμανικὴν ταύτην ἀξίωσιν κρατύνει τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὀλλανδία κατέχει τοὺς μεγάλους λιμένας του Ἀμστελοδάμου καὶ τοῦ Ῥότερδαμ. Περὶ ἐνόπλου προσαρτήσεως δὲν ὑπάρχει ἴσως σοβαρὸς φόβος, ἀλλ' ὅτι ἰδίως φοβοῦνται οἱ ὀλλανδοὶ εἶνε ἡ χρῆσις λεπτοτέρων μεθόδων, ἐμπορικῶν καὶ διπλωματικῶν, αἵτινες θὰ

ἔτεινον εἰς τὸν βαθμιαῖον ἐκγερμανισμὸν τῆς Ὀλλανδίας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως ποῖα ἐγγύησις ὑπάρχει ὅτι ἐν περιπτώσει ἀγγλογερμανικοῦ πολέμου ἡ Γερμανία δὲν θὰ καταλάβῃ τὴν Ὀλλανδίαν ὡς βίαιον τῶν πολεμικῶν τῆς ἐργασιῶν κατὰ τῆς Ἀγγλίας; Τὰ ζητήματα ταῦτα συνταράσσουν τὴν ὀλλανδικὴν ψυχὴν. Ἀλλ' εἶνε λαὸς μὲ συνέσειν ὁ ὀλλανδικός. Ἐχει ἀχανεῖς ἀποικίας, τὰς διοικεῖ ἐπιτυχῶς, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἢν ἀνέκαθεν ἰδιοφυῖαν εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἐπίδοσιν. Τὸ Ἀμστελοδάμον εἶνε ἐν τῶν τραπιζιτικῶν κέντρων τοῦ κόσμου καὶ προσέτι ἡ παγκόσμιος ἀγορὰ ἀδαμάντων. Ἡ χώρα παρουσιάζει θέαμα τερπνοῦ καὶ εὐκόσμου βίου ἔχοντος ἴδια χαρακτηριστικὰ διακρίνοντα αὐτὸν πάσης ἄλλης χώρας. Πνεῦμα τι γαλήνης καὶ ἀνέσεως, λίαν εὐφρόσυνον, διαθέει τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, μὴ ἀπαντῶν ἀλλαγῆ. Ἡ ἀρχαιοπρεπὴς φυσιογνωμία ὑποχωρεῖ πολὺ βραδέως εἰς τὴν προϊούσαν ζωὴν τοῦ νεωτέρου κόσμου. Οἱ ἀνεμόμυλοι, αἱ λαμπρὰ καλλιεργημένα πεδιάδες, αἱ ὄνειρώδεις ἐπαύλεις, αἱ γραφικαὶ ἀμφιέσεις τῶν βραδυκινήτων καὶ διηνεκῶς καπνιζόντων χωρικῶν, παραμένουσι καὶ ἀποτελοῦσι τὸ χάρμα παντὸς ἀγαπῶντος τὸν θεωρητικὸν βίον, καὶ τὴν γηθοσύνην παντὸς καλλιτέχνου. Ἀλλ' ἐν μεγάλαις πόλεσι ὡς ἡ Χάγη, τὸ Ἀμστελοδάμον καὶ τὸ Ῥότερδαμ, τὸ νεώτερον πνεῦμα ὑπερισχύει, καίτοι καὶ ἐκεῖ διακρίνεται ἡ ἀπερίγραπτος ἐκείνη ἀτμοσφαῖρα εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας ἣτις φαίνεται διαθέουσα τὴν ὅλην Ὀλλανδίαν. Οὐδὲν ὄντως προσφύεστερον τῆς ἰδέας νὰ ἐγερθῇ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, τὸ Ἀνάκτορον τῆς Εἰρήνης, τὸ μέλλον νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν Διαιτησίαν ἀντὶ τοῦ πολέμου.

Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους πᾶς ὀλλανδὸς εἶνε ἐλεύθερος νὰ πρεσβεύῃ οἰουδήποτε βούλεται θρησκείαν. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς ἕξ σχεδὸν ἑκατομμύρια, ἐνῶ πρὸ πευτηκονταετίας ἀνήρχετο εἰς τρία. Ἐμπορικῶς ἡ Ὀλλανδία μεγάλως ἐκέρδησεν ἐκ τῆς ἐλευθερεμπορίας, ἣτις κρατεῖ ἐκεῖ ὅπως καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ Ὀλλανδία ἔχει δύο βουλὰς, δικαίωμα δὲ ψήφου ἐκτείνεται οἱ συμπληρώσαντες τὸ εἰκοστὸν ἔτην τῆς ηλικίας των καὶ πληρόντες ἀμεσῶν τιμῶν φόρων, ἢ ἔχοντες οἰκίαν, ἢ πλοῖον εἰκοσθεσσαρῶν ταύρων ἢ ἀποδεικνύοντες ὅτι δύνανται νὰ διατηρῶσιν οἰκὸγένειαν. Οἱ ὀλλανδοὶ ἀποδίδουσι μεγίστην σφρα-

σίαν εἰς τὴν δύναμιν τῆς κατωτάτης ἐκπαιδεύσεως. Πάντα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶνε λίαν καλῶς ὀργανισμένα. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ πανεπιστήμια.

Β'. ΒΕΛΓΙΟΝ.

Καὶ τὸ Βέλγιον παρέχει, ὅπως ἡ Ὀλλανδία, τὸ δίδαγμα ὅτι μεθ' ὅλην τὴν μικρότητα, τῆς μίᾳ πολιτείας δύναται νὰ χαίρῃ πλήρη εὐεξίαν καὶ εὐνομίαν, συγχρόνως δὲ νὰ προοδεύῃ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Τὸ Βέλγιον πλεονεκτεῖ τῆς Ὀλλανδίας κατὰ τοῦτο ὅτι δυνάμει τῆς ἐν Λουδίνῳ συνθήκης τοῦ 1831 μεταξὺ Αὐστρίας, Ρωσσίας, Ἀγγλίας καὶ Πρωσσίας, εἶνε ἠγγυημένη ἡ οὐδετερότης του. Καὶ χάρις, κατὰ μέγα μέρος, εἰς τὴν ἠγγυημένην ταύτην οὐδετερότητα τοῦ Βέλγιου, πλειότερον οἰασθήκατε ἄλλης χώρας ἔχει εὐδοκίμησει ὑπὸ ἔποψιν πλούτου καὶ βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Ἄνευ τῆς οὐδετερότητος ταύτης ὁ γαλλογερμανικὸς πόλεμος θὰ ἀνέκοπτε σοβαρῶς τὴν βελγικὴν πρόοδον καὶ θὰ διεκύβευε τὴν εἰρήνην τῆς χώρας ἐγένετο δὲ σεβαστὴ ἡ οὐδετερότης αὐτῆς μόνον διὰ τῆς ἐπιμονῆς τῆς Ἀγγλίας. Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν προστατίδων Δυνάμεων, τὸ Βέλγιον ἔσχε λαμπρὰν εὐκαιρίαν ὅπως ἀναπτυχθῇ, καὶ δέον νὰ λεχθῇ εἰς ἔπαινον τῶν ἰθνητόρων του ὅτι ἔγνω νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας ταύτης κατὰ πάντα. Οὐδεὶς ἐπισκεπτόμενος τὸ Βέλγιον δύναται νὰ μὴ ἐκπλαγῇ διὰ τὴν γεωργικὴν τε καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Αἱ ἀληθῶς ἐνδοξοὶ ἱστορικαὶ καὶ παραδόσεις τοῦ βελγικοῦ ἔθνους οὐδαμῶς ἐμπόδισαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγκολπωθῇ τὸ νεώτερον πνεῦμα. Πρὸ δέκα ἐτῶν ἐθεσπίσθη ἡ καθολικὴ ψηφοφορία, βασιζομένη ὅμως ἐπὶ συστήματος, ὅπως οὖν περιπλόκου, ἀλλ' ἀσφαλίζοντος ἀντιπροσωπείαν καὶ τῶν μενονοψηφίων. Πλὴν τῆς μίᾳς ψήφου ἦν ἔχει πᾶς εἰκοσιπενταετῆς ἀποκτᾶ προσέτι καὶ ἑτέραν ψήφον γινόμενος τριακονταπενταετῆς ἄρκει νὰ ἦνε ἔγγαμος, ἔχῃ νόμιμον τέκνον, καὶ πληρόνη φόρον πέντε φράγκων εἰς τὸ κράτος. Ἀλλὰ καὶ οἱ εἰκοσιπενταετεῖς ἔχουσι δύο ψήφους ἄρκει νὰ κέκτηνται ἀκίνητον περιουσίαν ἀξίας δισχιλίων φράγκων, ἢ ἀντίστοιχον εἰσόδημα. Τρεῖς δὲ ψήφους ἔχει ὁ εἰκοσιπενταετῆς εἰάν εἶνε διδάκτωρ παντεπιστημίου, ἢ ἐχρημάτισεν εἰς θέσιν ἢ πλήρωσις τῆς ὁποίας προϋποθέτει ἀδρὰν παιδείαν. Πλειότεραι τῶν τριῶν ψήφων ἀπαγορεύονται, αἱ δὲ δύο βελγικαὶ βουλαὶ ἐκλέγονται ἐκ τῶν εἰρημένων ψηφοφόρων. Οἱ γερουσιασταὶ ἐκλέγονται κατὰ ὀκταετίαν, τινὲς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἄλλοι ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τετραετίαν καὶ εἶνε ὄλοι 116, ὧν ὅμως οἱ 58 παραιτοῦνται ἀνὰ διετίαν. Τὸ πολλαπλὸν τῆς ψήφου δὲν εἶνε δημοκρατικὴ ἀρχή, μολαταῦτα τὸ Βέλγιον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς σφόδρα δημοκρατικὸν πολίτευμα. Τὸ πολλαπλὸν τῆς ψήφου ἐπήγαγεν ἐκ τῶν πολιτικῶν διενέξεων τοῦ παρελθόντος, καθ' ἃς τὴν

ἐξουσίαν ἐνέμοντο ἐκ περιτροπῆς δύο κόμματα, τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ ἀντεκκλησιαστικόν. Ἀπὸ τοῦ 1886 ὅμως ἡ πολιτικὴ ὄψις τοῦ Βελγίου μετεμορφώθη ἀνατείλαντος τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Εἰς τὸ σοσιαλιστικὸν κόμμα ὀφείλεται ἡ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον τροπὴ τοῦ βελγικοῦ καθεστώτος, καίτοι τὴν ἐπιρροὴν των δὲν ἀπέδειξαν οἱ σοσιαλισταὶ μέχρι τοῦ 1893 ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔτους ἰδίως ἀνεδείχθησαν ἰσχυρὰ δύναμις ἐν τῇ χώρᾳ. Ἡ ἐνεστῶσα βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 87 ἐκκλησιαστικούς, ἦτοι κληρικόφρονας, 43 ἀντικληρικούς, καὶ 36 σοσιαλιστάς. Ἄλλ' οἱ κληρικόφρονες ἀκαταπαύστως μειοῦνται κατὰ τε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἐπιρροήν. Τὸ κόμμα τῶν κληρικῶν ζητεῖ ἐπικράτησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, τὸ ἀντικληρικὸν εἶνε τὸ κόμμα τῶν νοικοκυρῶν, τὸ δὲ σοσιαλιστικὸν, τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Τὸ ἀξιοσημείωτον χαρακτηριστικὸν τῆς συγχρόνου ἱστορίας τοῦ Βελγίου εἶνε ἡ θαυμασία αὐτοῦ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις, εἰς ἣν μεγάλως συνετέλεσεν ἡ βιοτεχνικὴ ἐκπαίδευσις. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην ἦτο φυσικὸν ἡ ἰσχύς τῶν πραγμάτων νὰ διαπιστεύσῃ εἰς τὸ Βέλγιον τὴν εὐθύνην μεγάλου ἀποικιακοῦ κράτους. Πέρυσιν προσηρτήθη εἰς τὸ Βέλγιον ἡ πολιτεία τοῦ Κόγκο, τοῦ βασιλέως τῶν βέλγων παραιτηθέντος πάσης ἀτομικῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας. Τὸ Κόγκο ἔχει πληθυσμὸν τριάκοντα ἑκατομμυρίων καὶ ἕκτασιν 102,000 τετραγωνικῶν μιλλίων.

Γ'. ΕΛΒΕΤΙΑ.

Ὁ ἐλβετικὸς πολιτισμὸς εἶνε ὁ περισσότερον ἀνεπτυγμένος ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν, οἰουδήποτε ἄλλου ἔθνους τῆς γῆς, ἡ δὲ νουνέχεια τῶν ἐλβετῶν καταδείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι συνεκέντρωσαν ὅλας των τὰς δυνάμεις εἰς τὸ νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὰς θαυμασίας καλλονὰς τῆς πατρίδος των οὕτως ὥστε ἡ Ἑλβετία νὰ καταστῇ τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου ψυχαγωγίας. Οἱ ἐλβετοὶ ἐπιτυχῶς ἀπέφυγον ν' ἀφαρπασθῶσιν ἀπὸ πολιτικὰς καὶ ἐθνικὰς κενοδοξίας, καὶ ἀφιερῶθησαν γηθοσύνως καὶ δραστηρίως εἰς τὸ νὰ καταστῶσι τέλειοι ξεναγοί, εἰδικοί περὶ τὸ ἔργον τῆς καθοδηγήσεως τῶν ἑκατομμυρίων ξένων εἰς τὰ θέλητρα τῆς περικαλλοῦς ὄντως ταύτης χώρας. Ἠρκέσθησαν εἰς τὴν ἀποστολὴν ταύτην καὶ αἱ συνέπειαι εἶνε: μοναδικὴ εὐνομία, ὀλβιότης καὶ ἐλευθερία. Ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας προκύπτει ὅτι ἡ Ἑλβετία ἔχει τὰ ἄριστα ἐν τῷ κόσμῳ ξενοδοχεῖα, τὴν ἀρίστην σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν καὶ τὰ ἄριστα ἀτμόπλοια. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη ὥστε ἀμέσως μὲν ὑπηρετεῖται ἡ ἀνεσις καὶ τέρψις τῶν ξένων, ἐμμέσως δὲ καὶ παγιώτερον, ἡ εὐκοσμία καὶ ἡ εὐπορία τῶν ἐλβετῶν. Ἡ Ἑλβετία σήμερον ἔχει δισχίλια ξενοδοχεῖα ἀντιπροσωπεύοντα κεφάλαιον 600 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Τὸ ἐν τρίτον τοῦ ἐλβετικοῦ ἐδάφους εἶνε ἄγονον,

ἀλλὰ ὁ ἐκ τῶν κερδῶν τῶν ξενοδοχείων εἰσρέων εἰς τὴν χώραν χρυσὸς εἶνε μυθώδης. Ἡ ἰδέα τοῦ ξενοδοχικοῦ συστήματος ὄντως ἀποδεικνύει τὴν ἀγγλίνοιαν τῶν ἔλβετῶν οἵτινες κατώρθωσαν νὰ προσελκύσωσι τὰς ἐτησίας ἐπισκέψεις τῶν ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὑγιῶν καὶ ἀσθενῶν τῶν προθυμοποιουμένων νὰ δαπανῶσι τὸ χρήμα των ἀφειδῶς πρὸς ἐπίτευξιν ὑγείας ἢ ψυχαγωγίας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλβετίας εἶνε τρία καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια, καὶ ἀποτελεῖ ἐνιαῖον ἔθνος καίπερ πηγάζον ἐκ τριῶν φυλῶν—τῆς γερμανικῆς, γαλλικῆς καὶ ἰταλικῆς—ὁμιλοῦν διαφόρους γλώσσας καὶ πρεσβεῖον διαφόρους θρησκείας. Τὸ μικρὸν τοῦτο ἔθνος ἀνέπτυξε τὸν τελειότατον τύπον ἀγνοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ἐξ ὧν δύναται τις νὰ εὖρη ἐπὶ τῆς γῆς ἐν οἰαδήποτε ἐποχῇ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Οὐδὲν εἶνε ἐν Ἑλβετίᾳ τόσου ἀφανὲς ὅσον ἡ κυβέρνησις. Σχεδὸν δὲν ἀπαντᾷ τις καὶ ἀστυφύλακας, οὔτε ἀκούει περὶ ἀπονομῆς παρασῆμων, οὔτε ἀντιλαμβάνεται διῆκρισιν τάξεων, ἢ προνομιούχων. Καὶ αὐτὸς ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας οὐδαμῶς προεξέρχει, ὅπως προεξέρχει ὁ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Γαλλίας, διατηρεῖ δὲ τὴν θέσιν τοῦ προέδρου μόνον ἐπὶ ἐν ἔτος. Ὁ ἔλβετικὸς χαρακτήρ εἶνε ὁ πρῶγματι μὴ ἀνεχόμενος ἀτομικὴν ὑπεροχὴν οἰουδήποτε ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Εἶνε ὄντως μοναδικὸν γεγονός ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους ὅτι τὸ μικρὸν τοῦτο κράτος, κράμα ἀντιπάλων φυλῶν καὶ θρησκείων, ἐσφηνωμένον ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς κεντρῶας Εὐρώπης καὶ περιστοιχούμενον πανταχόθεν ὑπὸ μεγάλων ἔθνων, ἔχει καταστή ὁ μᾶλλον ἐλεύθερος ἐξ ὅλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου. Ἐν μέρει ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὴν οὐδετερότητα ἣν ἔχει ἐγγυηθῆ τῇ Ἑλβετίᾳ ἢ Συνθήκῃ τῆς Βιέννης τοῦ 1815, ἀλλ' ἐν μέρει ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν λαμπρὰν ὀργάνωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Ἡ ἐξήγησις ὅμως τοῦ γεγονότος κυρίως ἔγκειται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἔλβετικοῦ λαοῦ, ὅστις διεξήγαγεν ἄπειρον σειρὰν μαχῶν χάριν τῆς ἐλευθερίας του. Οἱ ἔλβετοὶ εἶνε ἔξοχοι στρατιῶται. Πράγματι πᾶς ἔλβετὸς εἶνε καὶ στρατιώτης. Ἐν τούτοις ἡ Ἑλβετία δὲν ἔχει μόνιμον στρατόν, ἀλλ' ἔχει ὅμως λαμπρὰν ἐθνοφυλακὴν, ἧς ἡ ὀλικὴ δύναμις ἀνέρχεται εἰς ἡμισυ ἑκατομμύριον ἀνδρῶν, ἢ δὲ δαπάνη δὲν φθάνει τὰ 50 ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος. Τοιοῦτο εἶνε τὸ θαυμάσιον στρατιωτικὸν σύστημα τῆς Ἑλβετίας—τόσφ τέλειον ὥστε καὶ τὸ νέον ἀγγλικὸν σύστημα τῆς στρατιωτικῆς ὀργανώσεως ἔλαβεν ὡς πρότυπον τὸ ἔλβετικόν. Θρησκευτικαὶ διανέξεις δὲν ὑπάρχουν πλέον ἐν Ἑλβετίᾳ, ἀλλὰ καθολικοὶ καὶ διαμαρτυρόμενοι βιοῦσιν ἐν ἄκρᾳ εἰρήνῃ, πλήρης δὲ θρησκευτικῆ ἐλευθερία ἐπικρατεῖ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ Ἑλβετία εἶνε μείζων τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ ἀποτελοῦντα τὴν πολιτείαν εἰκοσιπέντε καντόνια εἶνε αὐτόνομα, καταστάντα τοιαῦτα

κατόπιν μακρῶν πολιτικῶν θυελλῶν. Τελούσιν ὅμως ἐν Ὁμοσπονδίᾳ, ἀφίνοντα τὴν διεξαγωγὴν τῶν κοινῶν συμφερόντων εἰς τὴν ὁμοσπονδιακὴν κυβέρνησιν. Τὰ ἔλβετικὰ πολιτικὰ διακρίνει ἢ ἀντίληψις τοῦ λαοῦ ὡς κυβερνώσης δυνάμεως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀντίληψιν τοῦ λαοῦ ὡς ἀντιπροσωπευόμενον. Ἐντεῦθεν ὁ θεσμὸς ὁ καλούμενος referendum, καθ' ὃν τὰ νομοθετήματα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ λαοῦ. Ἡ Ἑλβετία ἔχει γερουσίαν ἐκλεγομένην ὑπὸ τῶν καντονίων ὧν ἕκαστον ἀποστέλλει δύο ἀντιπροσώπους, καὶ βουλὴν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς βουλευτοῦ ἀνὰ εἴκοσι χιλιάδας ἐκλογέων. Δί δύο αὗται βουλαὶ ὧν ἡ μὲν καλεῖται Πολιτειακὴ Ἀντιπροσωπεία, ἡ δὲ ἔθνικὴ Ἀντιπροσωπεία συναποτελοῦσι τὴν ὁμοσπονδιακὴν Συνέλευσιν ἐκλέγουσαν ἑπταμελὲς "ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον" ὃ ἐστὶ τὸ ὑπουργεῖον· οἱ ὑπουργοὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ εἶνε βουλευταὶ οὔτε γερουσιασταί. Ἐκ τῶν μελῶν τούτων τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου λαμβάνεται ὁ πρόεδρος καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Τὸ ἰδιίον ἐν Ἑλβετίᾳ ὡς ἐκ τοῦ θεσμοῦ τοῦ referendum, εἶνε ὅτι οἰουδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ὁ λαὸς ἔχει πάντοτε τὴν δύναμιν νὰ ἀπορρίπτῃ οἰαδήποτε νομοθετήματα. Πέρυσι, παραδείγματος χάριν, ἐπέτυχον οἱ ῥιζοσπαστικοὶ διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας, ἐντούτοις ὁ λαὸς ἀπέρριψε πλείστα ῥιζοσπαστικὰ μέτρα. Δυνάμει τοῦ referendum πᾶς νόμος ψηφιζόμενος ὑπὸ τῶν βουλῶν πρέπει νὰ ὑποβληθῆ εἰς δημοψήφισμα ἅμα ζητηθῆ τοῦτο δι' ἀναφορᾶς ὑπογεγραμμένης ὑπὸ 33,000 πολιτῶν ἢ ὑπὸ ὀκτῶ καντονίων, ὃ δὲ νόμος δέον νὰ τροποποιηθῆ ἢ καὶ νὰ καταργηθῆ ἀναλόγως τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ δημοψηφίσματος. Ὁ θεσμὸς οὗτος εἶνε πολύτιμος ἐγγύησις τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους, περιορίζων ἱκανῶς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Πλὴν αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ ἕτερα ἐγγύησις, συνισταμένη εἰς τὸν θεσμὸν τὸν καλούμενον λαϊκὴ πρωτοβουλία. Δυνάμει αὐτοῦ 50,000 πολῖται δικαιοῦνται νὰ ὑπαιτήσωσιν ἵνα ὑποβληθῆ εἰς δημοψήφισμα οἰουδήποτε πολιτειακὸν ζήτημα. Οἱ δύο οὔτοι θεσμοὶ συναποτελοῦσι τὴν τελευταίαν καὶ τελειοτάτην ἔκφρασιν τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος, καὶ ἴστανται ὡς φαινὸν παράδειγμα εἰς πάντα λαὸν ἐκτιμῶντα τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ καλὴ λειτουργία τῶν δύο τούτων θεσμῶν προϋποθέτει ἐπιμελημένην παιδείαν καὶ νοημοσύνην τοῦ λαοῦ, ἐν Ἑλβετίᾳ δὲ λειτουργοῦσι καλῶς διότι οἱ ἔλβετοὶ πάντες καὶ ἐπιμελοῦς παιδείσεως τυγχάνουσι, καὶ νοημοσύνην κέκτηνται. Τὸ ζήτημα τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἔθνικόν πάθος τῶν ἔλβετῶν. Ἀπὸ τοῦ 1872, ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ἀδῆπανος καὶ ὑποχρεωτικὴ τοῖς πᾶσι. Ἡ γυμναστικὴ εἶνε τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἐν ἐκάστῳ σχολείῳ, καθὼς

ἐπίσης καὶ ἡ χειρουργία καὶ ἡ βιομηχανικὴ μόρφωσις. Ἐν τοῖς σχολείοις τῶν θηλέων ἀπαραίτητος θεωρεῖται ἡ ἀσκήσις τῆς ραπτικῆς. Τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ εἶνε γεωργοί, καὶ ἡ γῆ εἶνε σχεδὸν ἐξίσου κατανεμημένη μεταξὺ αὐτῶν.

ΑΝΑΣΤΗΤΩΣΑΝ ΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΑΙ ΤΑΞΕΙΣ.

(Ἐκ τοῦ Ῥιζοσπάστου τῆς 10 Ἀπριλίου ἄρθρον Π. Δρακοῦλη.)

Τὸ ἔτος τοῦτο καὶ τὸ προσεχές, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, εἶνε τὰ κρισιμώτερα τῆς γενεᾶς μας καὶ τὰ γονιμώτερα εἰς κοινωνικὰς μεταβολάς. Μεγάλα γεγονότα εἶνε προφανῶς ἐπὶ θύραις, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ περισωθῇ ἡ ὑπόστασις ἐθνῶν, ἅτινα θὰ εὐρεθῶσιν ἐν τῇ ὀπισθοπορείᾳ τῆς προόδου ἐντὸς τῆς προσεχοῦς δεκαετίας. Ἐὰν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν δείξῃ τοῦ πνεύματος τούτου τὴν φιλοπατρίαν ὅσον τάχιστα, πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι θὰ ταφῇ ὑπὸ τὴν ὀροσειράν, ἣν ἀποτελοῦσιν οἱ λόφοι, αἱ ἀγορεύσεις καὶ αἱ συζητήσεις τῆς συγχρόνου ἱστορίας του. Τὸ σύνθημα τῆς προόδου ἐν πάσαις ταῖς χώραις τοῦ πολιτισμοῦ εἶνε: ἀναστήτωσαν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Τὸ σύνθημα αὐτὸ ἐνόει καὶ συνασπίζει ὅλας τὰς προοδευούσας κοινωνίας τῆς οἰκουμένης. Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς παραγνωρίσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἐγερτήριον, καὶ, ἀντὶ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν ἐπιδίωξιν ἐγγυήσεων ὑπὲρ εὐημερίας, διαπλάσεως, καὶ ἀνυψώσεως τῶν παραγωγικῶν τάξεων, ἐξακολουθῇ νὰ κατατρίβηται εἰς τὰς συνήθεις μεθόδους τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀβελτερίας, θὰ εὐρεθῇ ἐν τῇ ὀπισθοπορείᾳ τῆς προόδου, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου δὲν εἶνε μακρὰν. Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς κωφεύσῃ εἰς τὸ ἐγερτήριον, θὰ ἐπαναλάβῃ καὶ τὴν φορὰν ταύτην τὸ σφάλμα, ὅπερ διέπραξεν ἐν προγενεστέραις κρισίμοις ἐποχαῖς, ταχθεῖσα κατὰ συνέπειαν ἐν τῇ ὀπισθοπορείᾳ, ἐνθα καὶ νῦν εὐρίσκεται. Ἀπαιτεῖται ἤδη δεκαπλασία ἔντασις προσπαθειῶν ὅπως διαγκωνίσωμεν τὰς περιστάσεις καὶ προσπελάσωμεν εἰς τὴν πρωτοπορείαν τῆς προόδου. Ἄλλ' ἡ ἡρωϊκὴ προσπάθεια δὲν δύναται νὰ παραλειφθῇ ἀτιμωρητέ, καὶ πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι ἡ τιμωρία ἐπὶ παραλείψει ἡρωϊκῆς προσπάθειας ἔσται θάνατος.

Καθ' ὃν χρόνον ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ ὀργανίζονται ἰσχυραὶ καὶ στιβαραὶ ἐνώσεις σκοποῦσαι τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν συνθηκῶν, καθ' ὃν χρόνον κραταιαὶ Πολιτεῖαι ὡς ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία συγκεντροῦσι τὴν πᾶσαν αὐτῶν μέριμναν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐργατικῶν τάξεων, διότι τούτων ἡ εὐημερία ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων φώτων ὡς ἡ κρητὶς τοῦ ἐθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ μέλλοντος, καθ' ὃν χρόνον ἡ Βουλγαρία, ἡ Ἑλλὰς τῶν λόγων καὶ τῶν συζητήσεων ὑπερορᾷ ὡς ἀνεπίδεκτον προόδου, ὀργανίζει ἐπὶ κραταιῶν βάσεων τὰς παραγωγικὰς αὐτῆς τάξεις, βιομηχανικὰς καὶ

γεωργικὰς, εἶναι παθητικὸν νὰ μὴ ἔχῃ τις νὰ χρονογραφῆσῃ ἐν τῇ ὅλῃ δράσει τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας εἰμὴ σπασμωδικὰς ἐνεργείας στερουμένας ζωῆς, ρικνῶς καὶ ἀβεβαίως βαδιζούσας, ἀνευ νοήματος, ἀνευ σχεδίου, ἀνευ κατευθύνσεως.

Τί δύναται, φέρ' εἰπεῖν, αἱ ἑλληνικαὶ συντεχνίαι, ὅταν ὡς θεμέλιον αὐτῶν δὲν ὑπόκειται ἡ ἐρρωμένη ἐπιδίωξις τῶν καθαρῶς ἐργατικῶν συμφερόντων, καὶ πῶς θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀξιόσωσιν ἀλληλεγγύην μετὰ τῶν συντεχνιῶν, ἃς ἔχουσιν ἤδη ὀργανώσει οἱ ἐργάται τῶν ἄλλων ἐθνῶν; Τί δύναται ἐν Ἐργατικῶν κέντρον ἐδοῖ καὶ ἐν ἐργατικῶν κέντρον ἐκεῖ, ὅταν, παρὰ πάντα τὸν ἡρωϊσμόν του καὶ τὸ πῦρ, ὅπερ διαθερμαίνει τὴν δράκα τῶν συντελεστῶν του, προσκόπη εἰς ἀντιδράσεις ἐμπνεομένας ἀπὸ μικροφιλοδοξίας καὶ προσωπικὰς ἀντιλήψεις; Τί δύναται μία κοινωνιολογικὴ ἱταίρεια, ἥτις μεθ' ὅλου τὸ σφρίγγος τῶν ὀλίγων, οἵτινες ἠσθάνθησαν τὴν τρομερὰν σημασίαν, ἣν ἔχει τὸ παγκόσμιον ἐγερτήριον τῶν ἐργατικῶν τάξεων, ἀδυνατῇ νὰ καταστήσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἀκουστῆν εἰς τὰς μεγάλας ομάδας τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀπογοητευομένων, ἀσυντίκτων, ἀπροστατευτῶν καὶ στερουμένων, καὶ ἀγνοούντων τὴν ἀκατανίκητον δύναμιν, ἥτις θὰ τοὺς ἐχαρακτήριζεν, ἐὰν ἦσαν προσηκόντως ὀργανωμένοι καὶ ἐν συνδέσμῳ μετὰ τῶν ἐργατῶν πάσης ἄλλης χώρας;

ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΧΝΙΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Ῥιζοσπάστου τῆς 18 Μαρτίου ἄρθρον Π. Δρακοῦλη.)

Ἡ εἴσοδος τῶν Συντεχνιῶν εἰς τὴν ἐνεργὸν διεύθυνσιν τῆς Πολιτείας εἶνε ἀπαρχὴ θεσμοῦ, ὅστις δύναται νὰ λάβῃ μεγίστας διαστάσεις. Ἡ Συντεχνία ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκεται εἰς ἀρχέγονου κατάστασιν. καίτοι οὐδὲν ἐκώλυεν, ἵνα κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη λάβῃ συμπαγῆ ὑπόστασιν. Ἀλλαχοῦ ἡ Συντεχνία εἶνε δύναμις, ἡ δὲ ἔνωσις τῶν Συντεχνιῶν εἶνε βᾶσις τῆς νεωτέρας συλλήψεως τοῦ κράτους. Αἱ συντεχνίαι καλῶς ὀργανωμένοι εἶνε αὐτὸ τὸ Κράτος. Τὸ σημερινὸν Κράτος, ὅπως εἶναι συμπεπηγμένον, δὲν μέλλει νὰ διανύσῃ μακρὸν βίον. Ἡ ὀργάνωσις τῶν Συντεχνιῶν θὰ τὸ ὑποκαταστήσῃ. Πρόδηλος ἐπομένως ἡ σπουδαιότης, ἣν κέκτηται τὸ ζήτημα τῆς τύχης καὶ διαμορφώσεως τῶν Συντεχνιῶν. Δὲν ἔσχον ἀφορμὴν νὰ μελετήσω τὸν ὀργανισμόν τῶν παρ' ἡμῖν Συντεχνιῶν· ἀλλ' ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν ἀπὸ τινος ἐμφαντικῶς ἐλκύει τὴν ἀντίληψιν πάντων. Ἐντεῦθεν ἡ περὶ αὐτῶν νῦν μου τῆς ἐβδομάδος ταύτης. Ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἀποκομίζω ἐκ τῆς προσφάτου ἐνεργείας αὐτῶν, εἶνε, ὅτι δὲν ἔχουσιν ὀρισμένον πρόγραμμα, καὶ ὅτι ἡ τακτικὴ τῶν εἶνε σφαλερὰ ὑπὸ στρατηγικὴν ἐποψίν. Συμπεραίνω προσέτι, ὅτι δὲν ἔχουσιν ἀρκετὰ χρήματα, τὰ χρήματα δὲ ὄχι μόνον εἶναι τὰ νεῦρα τοῦ πολέμου, ἀλλὰ προασπίζουσι καὶ κατὰ πίσσης πρὸς δωρο-

δοκίαν ἀποπέρας ἔξωθεν. Φρονῶ, ὅτι αἱ Συντεχνίαι ὀφείλουσι νὰ ἀσχοληθῶσιν ἐπὶ τινὰς μῆνας εἰς καταρτισμὸν ὠρισμένου προγράμματος διατυπώσαντος θετικὰ καὶ ἀναμφισβήτητα αἰτήματα, παραδείγματος χάριν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ νομοθετικὴν πρόνοιαν περὶ τοῦ ἐργάτου. Ὅσακις δὲ πρόκειται νὰ διατυπώσωσιν αἴτημα καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ συνοδεύωσι μὲ ἀπειλήν, ὅτι θὰ προσκαλέσωσι τὰς ομάδας, ὀφείλουσι νὰ εἶνε ὑπερβέβαιαι, ὅτι ἡ ἀπειλή θὰ ἐκτελεσθῇ, ἄλλως ἢ ἐξουσία καὶ ἡ πλουτοκρατία, ἅπαξ τῆς ἀπειλῆς μὴ ἐκτελεσθείσης, θὰ ἀδιαφορήσωσι καὶ ἡ ζημία τοῦ ἀγῶνος τῶν ἐργατικῶν τάξεων ἔσται μεγίστη. Φρονῶ τέλος, ὅτι αἱ Συντεχνίαι διὰ παντὸς τρόπου, διὰ ὀργανισμοῦ καταλλήλου εἰσφορῶν, κυρίως μὲν προερχομένων ἀπὸ τὸν πενιχρὸν ὀβολὸν ἐκάστου ἐργάτου, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἀπὸ τὴν ἐθελουσίαν ἐλευθεριότητα τῶν συμπαθόντων ὑπὲρ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, ὀφείλουσι νὰ σχηματίσωσι ταμεῖον, ἵνα δυνατῶν ν' ἀπαντῶσιν ἀπροσκόπτως τὰ ἔξοδα τῆς ἐνεργείας των, χωρὶς νὰ φοβῶνται χαλάρωσιν αὐτῆς, ἐλλείψει χρημάτων. Σχεδὸν ὅλοι σήμερον εἶναι συμπαθῶς διατεθειμένοι ὑπὲρ τῆς τύχης τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ λελογισμένη ἐνέργεια, ὅπως αἱ Συντεχνίαι ἐκπληρώσωσιν ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολήν των. Ὡς τελευταῖον νουθέτημα ὀφείλω νὰ προσθέσω “φοβοῦ τοὺς πολιτευομένους καὶ δῶρα φέροντας.”

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Εἰδικὴ ἀνταπόκρισις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ.

ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ.

Αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις περὶ τοῦ κρητικοῦ ζητήματος προυξένησαν λύπην εἰς τοὺς ἀληθεῖς πατριώτας. Αἱ προστάτιδες Δυνάμεις, εἰθισμέναι οὖσαι εἰς τὸν σεβασμὸν μόνον τῶν τετελεσμένων γεγονότων, προσεπάθησαν νὰ δώσωσι λύσιν τινὰ εἰς τὸ ζήτημα ἱκανοποιούσαν πάντα τὰ μέρη.

Ἀποσύρουσι τὸν στρατὸν των ἐκ Κρήτης, διότι ὑπεσχέθησαν τοῦτο ἐπισήμως πρὸ ἔτους, ἀλλὰ δὲν θὰ στέρξωσιν εἰς τὴν ἔνωσιν τῆς νήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω—κατὰ τὴν σκέψιν τῶν Δυνάμεων—ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς αὐταὶ ἐκπληροῦσι τὴν πρὸς τοὺς κρήτας δοθείσαν ὑπόσχεσίν των, ἀφ' ἑτέρου, δὲν προσβάλλουσι τὰ ἐπικυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Τουρκίας. Αἱ λεγόμεναι προστάτιδες Δυνάμεις, μὴ λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψει τὸν χαρακτῆρα τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, προσπαθοῦσι ν' ἀποφύγωσι τὴν ἀντικατίστασιν τῶν στρατῶν των ἐν Κρήτῃ δι' ἑλληνικοῦ στρατοῦ, θεωροῦσαι ἐπαρκῆ τὴν ἐγχώριον πολιτοφυλακίαν. Ἀλλ' ἂν τὴν τοιαύτην λύσιν ἀποδέχηται ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, χάριν τῆς ἡσυχίας τῆς καὶ ἵνα δευχθῇ ἀρεστῆ ταῖς Δυνάμεσιν, ἂν στέρξωσιν αὐτὴν—παρὰ τὰς κατὰ τὸ φαινόμενον διαμαρτυρίας των—οἱ τούρκοι, καὶ ἂν θεωρῶσι ταύτην φυσικὴν αἰ Δυνάμεις, οἱ

κρήτες ὁμως οὐδέποτε θὰ στέρξωσιν αὐτὴν διότι τὸ ὄνειρον παντὸς κρητὸς εἶνε ἡ ἔνωσις τῆς πατρίδος του μετὰ τῆς μεγάλης πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος, ἢ συμμετοχὴ του εἰς τὰ κοινὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάντων ἡ ὑπηρεσία του εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος, ἵνα συντελέσῃ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ προγράμματος τῆς πατρίδος. Οἱ κρήτες ἀπολέσαντες τὰ πάντα, κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐπαναστάσεις, καὶ μὴ ἔχοντες πλέον ἄλλο τι ν' ἀπολέσωσιν ἢ τὴν ζωὴν των, ἦν πλειστάκις ἐρριψοκινδύνευσαν, θὰ θυσιάσωσι καὶ ταύτην εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος. Ναί, θὰ δώσωσι τὴν ζωὴν των, ἀλλὰ θὰ τὴν πωλήσωσιν ἀκριβᾶ.

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ.

Ἡ γλισχρότης ἡμῶν, ἐφ' ἧ μὴ δεῖ ἐνίοτε, εἶνε παροιμιώδης, κατ' ἀντίθεσιν τῆς σπατάλης, ἡμῶν, ἐφ' ἧ μὴ δεῖ, ἐπίσης. Ἀποτέλεσμα τῆς γλισχρότητος καὶ τῆς ἐλλείψεως προνοίας ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων παρ' ὀλίγον θὰ ἦτο ἡ ἀναβολὴ τῶν διὰ τὸ ἔτος 1910 ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἐν Ἀθήναις. Εὐτυχῶς, αἱ φωναὶ τῶν τε ἑλλήνων καὶ τῶν ξένων φιλάθλων ἀφ' ἐνός, ἢ φωνὴ τῆς συνειδήσεως ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἀφήκαν νὰ ὑποστῇ ἡ Ἑλλὰς τὸν μελετηθέντα ἐθνικὸν ἐξευτελισμὸν διότι ἐθνικὸς ἐξευτελισμὸς θὰ ἦτο ἀναβολὴ τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων—πιθανὸν διὰ τὰς ἑλληνικὰς καλάνδας—σήμερον, ὅτε τὸ ὀλομάρμαρον παναθηναϊκὸν Στάδιον συνετελέσθη πλήρως, ὅτε οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ ἡσκήθησαν περισσότερον, καὶ ὅτε πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅτι μόνον αἱ Ἀθῆναι εἶνε κατάλληλοι δι' ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ἀποτυχουσῶν πασῶν τῶν ἐν ἄλλαις μεγαλοπόλεσι τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς γενομένων ἀποπειρῶν. Εὐτυχῶς, τὸ πρὸς στιγμὴν μελετηθὲν κακὸν ἀπεσοβήθη, τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ὑπογραψάσης συμβάλαιον δανείου ἐκ 240,000 δραχμῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, διὰ λογαριασμὸν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Οἱ ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες θὰ γείνωσι, καὶ πρὶν ἢ τοῦτο ἀναγγελθῇ ἐπισήμως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀθλητικοὺς συλλόγους, ἐδήλωσάν τινες ὅτι θὰ μετᾶσχωσι τούτων. Ὁ κ. Σώλλιβαν, πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐρασιτεχνῶν ἀθλητῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐξεφράσθη ἐνθουσιωδέστατα περὶ τῶν Ἀθηνῶν ὡς τύπου τελέσεως ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων.

ΞΕΝΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ.

Πρὸ πολλοῦ εἶχε σχηματισθῆ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν του, ἐπιτροπὴ ὅπως μελετήσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἀλλαγῆς τῶν τουρκικῶν, φραγκικῶν ἢ καὶ ἱκαταλλήλων ὀνομάτων πόλεων, χωρίων, θέσεων, βουνῶν τῆς Ἑλλάδος, κλπ. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀπέτελετο ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου φιλολόγων, ἀρχαιολόγων, ἱστορικῶν καὶ ἄλλων ἀρμοδίων προσώπων, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι εἶχε παραμελήσει τὸν ἔργον ὅπερ ἀνέλαβε. Πρὸ τινῶν ὁμως ἡμερῶν,

ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἔδειξε σημεῖα ζωῆς, ὑποβαλοῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν τὴν ἔκθεσίν της, δι' ἧς συνιστᾷ, ὅπως διατηρηθῶσι μὲν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ χωρίων τῶν συνδεομένων πρὸς ἱστορικὰ γεγονότα, μεταλλαγῶσι δὲ τῶν ἄλλων τὰ ὀνόματα τμηματικῶς. "Ὅπως κατορθωθῇ δὲ τοῦτο, ἡ μὲν κεντρικὴ ἐπιτροπὴ ἐμοιμοποιήθη, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις διωρίσθησαν ὑπεπιτροπαί. Εἶνε λυπηρὸν, ὅτι ἐπὶ ἐνᾷ ἤδη αἰῶνα ἐλευθερίας ἡ Ἑλλὰς δὲν κατώρθωσε ἐτι ἡ ἀπαλλαγὴ βαρβαρικῶν ὀνομάτων, ὡς τὰ Κούρταγα, Ἰμάμ τσαούση, Μουσουλούμπεν, Ἀγαλίρ, Τοπουσλίρ, Ἀλητσελεπτή, κλπ., ὧν πολλὰ ἀνήκουσιν εἰς κλασικὸν ἔδαφος. Ἐκ τῶν 5055 πόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἑλλάδος 1500 φέρουσι βάρβαρα ὀνόματα.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ.

"Ὅπως ὅλα ἐν Ἑλλάδι, οὕτω καὶ τὰ νοσοκομεῖα εἶνε μέσα πρὸς ἐξοικονόμησιν προσώπων καὶ πρὸς καλλιέργειαν πολιτικῶν ἐπιρροῶν. Διευθύνται αὐτῶν διορίζονται οἱ εὐνοούμενοι τοῦ κόμματος, οἱ δὲ ἀσθενεῖς εἰσέρχονται διὰ συστάσεων ἰσχυρῶν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ κατορθώσαντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν νοσοκομεῖον πρὸς θεραπείαν, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ὑφίστανται ἐπιτυχεῖς ἐγχειρήσεις παρὰ τῶν ἐξόχων, ὁμολογουμένως, χειρουργῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἑτέρου ἐκδιώκονται τῆς κλίνης τῶν προώρων, κινδυνεύοντες ν' ἀπολέσωσιν, ἐξ ἁλλείψεως περιθάλψεως, ὅ,τι καλὸν ἐπετεύχθη διὰ τῆς χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως.

Γυνὴ τις, ἑλληνίς, ἐξ Ἀδάνων, ἀναγκασθεῖσα νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας μετὰ τῶν τεσσάρων τέκνων της, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μανίας τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου καὶ στρατοῦ, εἰσήχθη εἰς τὴν νοσοκομεῖον, ὀφειλόμενον εἰς κληροδοτήμα διακεκριμένου ἑλληνοχειρουργοῦ, καὶ ὑπέστη εἰς αὐτὸ ἐπιτυχή ἐγχείρησιν κήλης. Μετὰ τρεῖς ὅμως ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, ἡ γυνὴ αὕτη εἰδοποιήθη, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπέλθῃ τοῦ νοσοκομείου, διότι δὲν ὑπῆρχε κλίνη διαθέσιμος. Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ὑπήκουσεν ἄλλὰ μὴ ἔχουσα πόρον ζωῆς, οὐδὲ οἶκον, κατέφυγεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ὅπου παρεχωρήθη αὐτῇ κλίνη πρὸς ἐξοικονόμησιν τῆς θεραπείας της. Ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, πληροφορηθεὶς παρὰ τῶν ἀστυϊάτρων ὅτι ἡ ἐγχειρηθεῖσα διέτρεχε κίνδυνον ζωῆς, εἰς διέμενεν ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ, ἀνευ τῆς ἀπαιτουμένης εἰς τοὺς ἀναρρωνύοντας περιθάλψεως, ἀπέστειλε τὴν ἐν λόγῳ πτωχὴν πάλιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον μετ' ἐγγράφου, ἐν ᾧ καθίστατο γνωστὸν ὅτι οὐ μόνον ἀπάνθρωπος, ἀλλὰ καὶ παράνομος ἦτο ἡ ἐκδίωξις πρὸ τῆς ἐπουλώσεως τῆς ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως προξενηθείσης πληγῆς της, χαρακτηριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς "ἐκθεσις."

Ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως ταύτης τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας ὑπῆρξεν ἡ ὑποχώρησις τῆς διευθύνσεως τοῦ νοσοκομείου, ἀναγνωρισάσης, ὅτι

δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ἀφήσῃ ἡμιτελὴ τὴν νοσηλείαν ἀπόρου γυναικός, ἣτις δὲν διέφυγε τὸν θάνατον ἐκ τῶν σφαγῶν τῶν Ἀδάνων ἵνα εὖρη αὐτὸν εἰς φιλάνθρωπικὸν κατάστημα τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ πράξις αὕτη ἐπεκροτήθη, οὐ μόνον αὕτη καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ὡς μέλλουσα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπογραμμὸς διὰ τὸ μέλλον διότι οὐδεὶς τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων ἐπενέβη μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς φιλάνθρωπίας, διότι οὐδεὶς ἀστυνομικὸς ἐγνώριζεν ὅτι ἐδικαιοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἐπεμβῇ. Α.

ΤΑΦΟΙ ΖΩΝΤΑΝΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Ριζοσπάστου τῆς 12 Μαρτίου, ἔρθρον Π. Δρακούλη.)

Ὁ "Ριζοσπάστης" μὲ προσηγόρευσε ἐλθόντα ἐξ Ἀγγλίας, δι' ἐκτιμητικῆς ἐπισκοπήσεως τῶν εἰκοσιπενταετῶν προσπαθειῶν μου ὑπὲρ θεμελιώδους μεταμορφώσεως τῶν κρατουσῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Ἀφ' ἧς ἐξεδόθη τὸ πρῶτον, τὸν παρακολουθῶ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος, διότι εὕρισκω ὅτι εἶνε ἐν τῶν ὀλιγίστων ὀργάνων τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, ἅπερ φροντίζουσι περὶ ἀρχῶν καὶ ἰδεωδῶν. Κάποτε ἐκάκισα αὐτὸν ὡς μὴ θίγοντα ἐπαρκῶς τὰς ρίζας τοῦ κακοῦ, καὶ ὁ κ. Φιλάρετος ἐν τῇ γνωστῇ αὐτοῦ εὐρυδοξία, μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι εἶνε πάντοτε λίαν εὐτυχὴς ὅσάκις προσκαλεῖται εἰς συζήτησιν καὶ ἔρευναν. Θεωρῶ τὸ σφριγῶν τοῦτο φύλλον ὡς κοινωνιολογικὴν προσέτι φωνήν, τείνουσαν εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν μυχιῶν καὶ ἀορίστων πόθων τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ἐρχομαι ἀπὸ χώραν ἐνθα ἀφθονοῦσιν οἱ ριζοσπάσται καὶ οἱ κοινωνιολόγοι ἐνθα πρυτανεῖε τὸ ἀξίωμα "εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ ἀνθρωπότητος" καὶ ἐνθα ἀμειλίκτως πατάσσονται αἱ ρίζαι τοῦ κακοῦ, ὅπουδὴποτε εὕρισκόμεναι. Αἱ τελευταῖαι ἐντυπώσεις μου ἐκεῖθεν εἶνε ἡ ἀπήχησις τῶν διαμαρτυριῶν τῆς κοινῆς γνώμης κατὰ τῶν βαρβαροτήτων τοῦ ποινικοῦ συστήματος.

Αἱ πρῶται δὲ ἐντυπώσεις μου ἄμα ἐλθόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε ἡ ἀπήχησις περιγραφῶν περὶ τῆς φρικαλέας ζωῆς, ἣν σύρουσι χιλιάδες συμπολιτῶν μας ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς φυλακαῖς, ἃς οἱ χρονογράφοι τῶν ἐφημερίδων ἀποκαλοῦσι "τάφους ζωντανῶν". Ἐκεῖνο ἤδη τὸ ὅποιον ζητῶ ἀπὸ τὸν "Ριζοσπάστην," τελῶν ὑπὸ τὰς εἰρημένας διττὰς ἐντυπώσεις, εἶνε νὰ εὖρη τὴν ρίζαν τῆς ἀθλιότητος τῶν ἑλληνικῶν φυλακῶν καὶ νὰ πατάξῃ αὐτήν, προκαλῶν τὰς διαμαρτυρίας τῆς κοινῆς γνώμης κατὰ τῶν βαρβαροτήτων τοῦ ποινικοῦ ἡμῶν συστήματος. Δὲν θὰ ἀγωνισθῇ μόνος. Ἐξέγερσις κατὰ τοῦ ἰσχύοντος Ποινικοῦ Δικαίου ὑφίσταται πανταχοῦ. Δὲν ὀμιλῶ ἐν ὀνόματι τῆς φιλάνθρωπίας πρὸς τοὺς ἀθλίους τῶν ἑλληνικῶν φυλακῶν. Ὅμιλῶ ἐν ὀνόματι τῆς Δικαιοσύνης, ἧς ἡ ἀντίληψις εἶνε ριζικῶς ἀλλοία σήμερον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς κοινωνιολογίας. Αἱ δύο αὗται ἐπιστήμαι τείνουσι

ν' αποδείξωσιν, ὅτι ἡ εὐθύνη τοῦ ἐγκληματίου εἶνε μηδαμινή, ἐνῶ ἡ εὐθύνη τῆς Πολιτείας διὰ τὴν γένεσιν τοῦ ἐγκληματίου εἶνε κολοσσιαία.

Τὸ ποινικὸν πρόβλημα εἶνε κλάδος τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ προβλήματος. Ἡ συμπεριφορὰ τῆς πολιτείας πρὸς τὸν ἐγκληματίαν ὑποτελεῖ κολοσσιαῖον ἐγκλημα· ὁ σύγχρονος ἀνθρωπισμὸς ἐπιβάλλει τὴν ἐκ βάθρων ἀναδιοργάνωσιν τῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἃς προκύπτει τὸ φαινόμενον, ὅπερ καλοῦμεν ἐγκληματίαν, καὶ εἶνε ὑπερτάτης σπουδαιότητος τὸ ζήτημα τῆς τύχης τοῦ ἐγκληματίου, ἅπαξ περιελθόντος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς πολιτείας. Πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου προάγονται, ὡς θὰ δείξω τὴν προσεχῆ τετάρτην, μέλλον νὰ ἀμιλήσω ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ "Παρνασσού", ἀξιοσημεῖωτα κινήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν τύχην τοῦ ἐγκληματίου καὶ ἡ ὁμόφωνος τῶν τε ποινικολόγων καὶ τῶν κοινωνιολόγων κρίσις εἶνε, ὅτι δέον ἐξ ἅπαντος νὰ μετατραπῇ τὸ σύστημα τῶν φυλακῶν ἀπὸ ποινικοστρατιωτικοῦ εἰς ἠθικοβιομηχανικόν, νὰ μεταμορφωθῇ δηλαδὴ ἡ φυλακὴ ἀπὸ τόπον ποινῆς καὶ βίας εἰς τόπον βιομηχανικῆς ζωῆς καὶ ἀναπλίσεως. Ἡ νεωτέρα ἐγκληματολογία ἀπαιτεῖ θεμελιώδη ἀλλαγὴν τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν, αἵτινες δέον νὰ λάβωσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸν χαρακτήρα ἠθικῶν νοσοκομείων.

Η ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ. (Ἄρθρον τοῦ κ. Στίλ Οὐίλσον.)

Οὐδεμία ἐπανάστασις συνέβη ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ, καὶ κατ' ἐλάχιστον ὁμοία τῆς εἰς ἡν ἔχομεν ἤδη εἰσελθεῖ. Εἶνε δὲ τὸσον μεγάλη ἐπανάστασις διότι ἀφορᾷ τὰς οικονομικὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες εἶνε αἱ θεμελιωδέσταται σχέσεις τῆς κοινωνίας. Ἡ ἀρξαμένη ἤδη κοινωνικὴ ἐπανάστασις συνεπάγεται τὴν ἐφαρμογὴν νέων ἀρχῶν ἐν τῇ κυριότητι γῆς καὶ μηχανῶν, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν νέων ἀρχῶν ὡς πρὸς τὰς ἐν ἀλλήλοις σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ πορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου, ἐν τῇ χρήσει τῆς γῆς καὶ τῶν μηχανῶν. Τοιαύτη ἐπανάστασις εἶνε πράγματι νέον σύστημα ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος. Κοινωνικὴ κυριότης ὅλου τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς παρασκευῆς καὶ χρήσεως τῆς γῆς καὶ τῶν μηχανῶν εἶνε ἡ νέα ἀρχὴ ἢ προωρισμένη ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν εἰς ὀλίγους ἀνήκουσαν ἀτομικὴν κυριότητα. Συνεργασία δὲ καὶ διαχείρησις τῆς παρασκευῆς καὶ χρήσεως ταύτης εἶνε νέα ἀρχὴ ἐν ταῖς σχέσεσι τοῦ βιοπορισκοῦ, προωρισμένη ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ανταγωνιστικὴν ἢ μονοπωλιακὴν χρήσιν καὶ διανομὴν δι' ἴδιον κέρδος.

Ἡ ἀπεριόριστος ἀτομικὴ κυριότης ὑπὸ τῶν ὀλίγων μεγάλων γαιοκτημόνων καὶ ἄλλων κατεχόντων θησαυροὺς φυσικῆς ὑπάρξεως, εἶνε ἡ μόνιμος βᾶσις τῆς δουλείας ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν Φαραῶ

μέχρι τῆς νεωτέρας κεφαλαιοκρατίας. Ἐξετάζων τις οἰανδήποτε ἐποχὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας ἀπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος μέχρι τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ἀπὸ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου μέχρι τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', καὶ ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Προέδρου τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας ἢ οἰουδήποτε ἄλλου σημερινοῦ κηυβερνήτου, θὰ ἴδῃ ὅτι ἡ φρίκη τῆς πτωχείας καὶ ἡ ἀπεγνωσμένη πάλη τοῦ μοχθοῦντος λαοῦ ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν—τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων κατοχῆν τῶν πηγῶν ζωῆς ἃς ὁ Θεὸς ἔδωκε διὰ πάντας. Αὕτη εἶνε ἡ βᾶσις ὅλης τῆς τυραννίας. Αὐτὸ εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς δουλείας. Αὕτη εἶνε ἡ ἀδικία καὶ ἀνομία ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ. Τὸ ἰδιαίτερον κτᾶσθαι καὶ διευθύνειν δι' ἴδιον ὄφελος τὰς ὑπὸ τῆς φύσεως προωρισμένας τοῖς πᾶσι ἐξ ἴσου πλουτοπαροχους πηγὰς, εἶνε ἡ αἰτία δι' ἣν ἑκατομμύρια εἰλώτων εἶνε δεσμευμένα δι' ἀλύσεων, καὶ οἱ καρποὶ τῶν κόπων τῶν ἀναποφεύκτως συσσωρεύονται εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν μηδέποτε ἐργασαμένων δι' αὐτοὺς.

Ἡ φυσικὴ ἰδιοκτησία τοῦ ἀετοῦ εἶνε αἱ ταχεῖαι τοῦ πτέρυγες, τῆς ἐλάφου οἱ γοργοὶ τῆς πόδες, τοῦ πτηνοῦ τὰ πτερά του, τοῦ ἵππου αἱ ὄπλαί του. Καὶ ἡ φυσικὴ ἰδιοκτησία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ ἀνάλογος παραγωγὴ τῆς ἐργασίας του. Γυμνὸς ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον, ὅστις εἶνε οἰκία πλήρης ἀγαθῶν δεδομένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς χρῆσιν καὶ τέρψιν του. Διὰ τοῦ νοῦ καὶ τῆς χειρὸς του ἐπεξεργάζεται τὰ δῶρα τῆς φύσεως ἐξ ὧν ἀπολαμβάνει τὰ πρὸς διατροφὴν καὶ τέρψιν του ἀναγκαῖα. Τὰ ὑλικά ταῦτα τῆς φύσεως δῶρα ἀποτελοῦσι τὸ ἔδαφος ἐν ᾧ ὁ ἀνθρώπος αὐξάνει. Τρέφουσι τὸ σῶμα του, παρέχοντα ἄρκετον χρόνον πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦ του. Ἡ παραγωγὴ πραγμάτων δι' ἐργασίας ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀδελφότητι εἶνε τὸ μυστήριον τῶν ψυχῶν. Ἐὰν μικρά τις τάξις διευθύνῃ τὴν βίασιν, τὴν πηγὴν ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ πάντων, καὶ ἂν ἡ φυσικὴ τοῦ ἐργάτου ἀμοιβὴ ἐμποδίζεται καὶ αἱ φυσικαὶ τοῦ ἰδιοκτησίαι δὲν φθάνωσιν εἰς τὴν κατοχὴν του, ἀρπαζόμεναι ὑπὸ τῶν μηδὲν πρὸς τοῦτο δικαίωμα ἔχοντων, τότε ὁ ἐργάτης εἶνε πτωχὸς οὐ μόνον εἰς χρῆμα, εἰς τὰ τοῦ κόσμου ἀγαθὰ, εἰς πράγματα ὑλικά, ἀλλὰ εἶνε πτωχὸς καὶ στερεῖται παντὸς ἰδανικοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Ἀφαίρεσον τοῦ ἀετοῦ τὰ πτερά—τὸ φυσικόν του κτῆμα—καὶ δὲν θὰ ἔχῃ πλέον ἀετόν. Κόψον τῆς ἐλάφου τοὺς πόδας—καὶ δὲν θὰ ἴδῃς ἐλάφον. Ἐχέτω ὁ ἵππος τὰς ὄπλάς του, καὶ πρόσθε εἰς αὐτὸν τὰ πτερά πτηνοῦ, τὸ πτηνὸν δὲν εἶνε πλέον πτηνόν, ὁ δὲ ἵππος ἀπέκτησεν ἀμφίβολον πλοῦτον. Οὕτω καὶ ὅταν ἀρχουσά τις τάξις ἀνθρώπων κηφήνων ληστεύῃ τὸν ἐν ἰδρώτι πολλὰ παραχθέντα πλοῦτον τοῦ ἐργάτου, ὅστις δὲν εἶνε πλέον ἀνθρώπος ἀλλὰ δούλος ἢ μηχανή. Πολλοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τῆς σήμερον ὑπῆρξαν

αί διευθύνουσαι τερατώδεις τάξεις, ἐπικατάρατοι ὡς ἐκ τῶν ἀδίκων κερδῶν των, ζῶσαι ἐν ἀφθόνῳ τρυφῇ, ἐν ᾧ ὑπ' αὐτὰς δὲν ζῶσιν ἀλλὰ κακοζῶσιν οὐχὶ ἄνθρωποι ἀλλὰ δούλοι—δούλοι μὲ ἄθλια σώματα, μὲ μικροσκοπικὸν καὶ ἀφώτιστον νοῦν, μὲ ψυχὴν βασανισμένην, ἀπέλπιδα, ἐξευτελισμένην.

Οὕτω βλέπομεν, ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς ἐπαστάσεως ἐπισπευδόμενον πρόβλημα δὲν εἶνε ἕρις μεταξύ ἐχόντων καὶ μὴ ἐχόντων. Τὸ πρόβλημα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ βιοπορισμῷ ἀφορᾷ ὅλον τὸν ἄνθρωπον. Εἶνε πρόβλημα ἐλευθερίας τοῦ νοῦ. Εἶνε πρόβλημα ἐλευθερίας ψυχῆς. Εἶνε πρόβλημα ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης, εἶνε πρόβλημα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν ὀνόματι τῆς θεϊότητος καὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ πρόβλημα τοῦτο πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ νὰ κανονισθῇ. Δὲν εἶνε παρέκβασις, ἀλλ' ἡ ὑψίστη ἐκβασις. Δὲν εἶνε ὑστεροβουλία τῆς θρησκείας ἢ τῆς δικαιοσύνης ἐκάστου. Εἶνε πρωτεύουσα καὶ θεμελιώδης ἀρχή.

Πᾶσαι αἱ κλοπαὶ καὶ αἱ ἀχρειώτητες τῶν μικροεγκληματιῶν ὅλων τῶν ἐποχῶν, δι' ἃς εἶτε ἀπορηχονίσθησαν εἶτε ἐξευτελίσθησαν ἐν ταῖς εἰρκταῖς, εἰσὶν ὡς σταγῶν ἐν τῷ ὠκεανῷ παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς νομιμοποιηθείσας διαρπαγὰς ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων ὑπὸ τῶν γαιοκτημόνων ἀπὸ τοῦ Φαραῶ μέχρι τοῦ Ῥοκφέλλερ καὶ ἄλλων πολυκτημόνων δουκῶν καὶ ἐκατομμυριούχων—διαρπαγὰς οὐ μόνον νομιμοποιηθείσας, ἀλλὰ καὶ καθαγιασθείσας ὑπὸ τῶν εἰς τὰς τραπέζας τῶν πλουσίων συχναζόντων ἱερέων.

Πάντες οἱ φόνοι καὶ αἱ δολοφονίαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ, αἱ διαπραχθεῖσαι ὑπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον ἕνεκα μίσους ἢ πάθους, καὶ πάντες οἱ φονευθέντες ἐν λογομαχίαις ἢ ἐν πολέμοις, εἶνε ὀλίγοι παραβαλλόμενοι πρὸς τὰ ἐκατομμύρια ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν, καθ' ἐκάστην καταδικαζομένων εἰς θάνατον ἐν ὀνόματι τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, ἐν ταῖς ζοφεραῖς νυξὶ τῆς πτωχείας, ἐν τῷ φοβερῷ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνι—ἀγῶνι δεινῶς καὶ ἀσκόπως τονιζομένῳ ὑπὸ εὐαρίθμων ἀνθρωπίσκων οἵτινες ἐξουσιάζουσι τὰς σκευοθήκας καὶ τὰ ὄψοφυλάκια τοῦ κόσμου. Τὰ νοερά φῶτα πασῶν τῶν ἐποχῶν εἶνε μικροσκοπικὸς σπινθὴρ παραβαλλόμενα πρὸς τοὺς ἡλίους τῆς διανοίας οἵτινες θὰ ἔλαμπον ἂν αἱ πύσχουσαι μυριάδες ἠλευθεροῦντο τῆς οικονομικῆς δουλείας, ἂν τὰ ἐργαζόμενα ἐκατομμύρια εἶχον ἀσφαλεῖς τοὺς καρπούς τῶν κόπων των, οὕτως ὥστε νὰ δύνανται νὰ διαθέσωσι χρόνον πρὸς διανοητικὴν ἀνάπτυξιν. Πᾶσαι αἱ προσωπικαὶ μεταξύ τῶν ἀτόμων ἀδικίαι καὶ ἐπιθέσεις ἐν τῇ βιοπύλῃ, ἢ, ἔστω, καὶ ἐν κτηνώδει ἀγῶνι, εἶνε μηδὲν παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν ὑψηλὴν ἀδικίαν τὴν ἐνσαρκωθεῖσαν ἐν τοῖς ἀδίκοις κοινωνικοῖς θεσμοῖς περὶ τὴν χρῆσιν τῆς γῆς καὶ τῶν μηχανῶν, καὶ περὶ τὴν κακοδιοίκησιν τῆς ἐργασίας. Πᾶσαι αἱ βλάβαι καὶ παρανομίαι τῶν ἀνθρώπων

ἐν ἀλλήλοις ὡς ἀτόμων εἶνε μικρὸν ρυάκιον παραβαλλόμεναι πρὸς τὸν πολυτάραχον ὠκεανὸν τῆς ἀδικίας τῆς στερούσης τὸν ἐργάτην τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα τοῦ βίου ἄπερ αὐτὸς παρήγαγεν. Καὶ ἡ ἀπίανθρωπος αὕτη τραγωδία εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι ἐπὶ αἰῶνας διυλίζομεν τὸν κώνωπα καὶ καταπίνομεν τὴν κύμηλον· ἀποδεκατίζομεν τὸν ἰύσμινον, τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κιννάμωμον, καὶ ἐλησμονήσαμεν τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἔλεος τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Πᾶσαι αἱ ἀγαθωσύνη, αἱ εὐμένειαι, αἱ τρυφερότητες, αἱ ἐλεημοσύνη, αἱ χριστιανικώταται πράξεις, αἱ ἐκδηλωθεῖσαι ἀτομικῶς ὑπὸ τῶν ἰγίων, τῶν θρησκευτικῶν προσηλύτων, τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας, εἶνε ἀμυδρὸς ἀστὴρ ἐν τῇ ζοφερᾷ τῆς ἱστορίας νυκτὶ, παραβαλλόμεναι πρὸς τὸν μεσουρανοῦντα ἥλιον τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀδελφωσύνης, καὶ φιλανθρωπίας, αἵτινες θὰ ἔλαμπον καὶ ἐν τῇ ζοφερωτάτῃ νυκτὶ τῆς ἀνθρωπίνης τύχης, ἂν ἀπαξ ἄρξῃ ἀληθῆς δικαιοσύνη ἐν τῇ κτήσει τῆς κοινῆς τροφῆς γῆς, ἐν τῇ χρήσει τῶν μηχανῶν, ἐν τῇ διανομῇ τῆς ἐργασίας, ἐν παντὶ ἀφορῶντι τὴν τροφήν καὶ τὴν εὐδαίμονα ὑπαρξίν σύμπαντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Δὲν εἶμεθα ἄγγελοι, ἀλλὰ ἄνθρωποι. Εἶμεθα ψυχαὶ ἐν σώματι. Τὸ σῶμα καὶ αἱ ἀνάγκαι του συνιστῶσι τὴν παλαίστραν τῶν ἐκφάνσεων τῆς ψυχῆς. Ἐν τῇ παλαίστρᾳ ταύτῃ ὁ νοῦς πρέπει νὰ εὖρη τὴν ἐκδήλωσίν του, καὶ ἡ καρδία τὴν ἀγάπην καὶ τὴν χαράν της. Τὸ σκληρὸν τοῦτο γεγονός δὲν δυνάμεθα νὰ διαφύγωμεν. Ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τοῦ βιοπορισμοῦ πρέπει νὰ εὖρωμεν τὴν ἐλευθερίαν μας καὶ τὴν συντροφίαν μας. Ἡ ὑψίστη φιλοσοφία, καὶ ἡ βαθυτάτη θρησκεία τῆς καρδίας, δὲν εἶνε ἐκφυγὴ ἀλλ' ἀπολύτρωσις ἐκ τοῦ ἀγῶνος τοῦ βίου. Οἱ θησαυροὶ τῆς διανοίας ἐξαρτῶνται ἀπὸ ὑπλοῦν πραγματικὸν ἄρτον. Τὸ ὑπατον τοῦ πνευματικοῦ φωτισμοῦ σύμβολον εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου. Τοῦ μυστηρίου τούτου δὲν ἔχομεν εἰσέτι μεταλάβει ἐπαξίως, οὔτε θὰ μεταλάβωμεν, πρὶν καταργήσωμεν τὴν οικονομικὴν ἀδικίαν, καὶ διοργανώσωμεν τὸν πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἡμῶν ἄρτου ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ. Δικαιοσύνη ἐν τῷ πορίζεσθαι τὸν ἄρτον εἶνε ἡ πρώτη, ἡ μεγάλη, ἡ ὑψηλὴ δικαιοσύνη, διότι ἀφορᾷ τὸ τέλειον σῶμα, τὸν πεφωτισμένον νοῦν, τὴν σύντροφον ψυχὴν.

Πλὴν ὀλίγων θαυμαστῶν ἐξαιρέσεων, προβαλλομένων ἤδη ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος κοινωνικῶν μεταρρυθμιστῶν, οὐδέποτε ὑπήρξεν ἐν τῷ μακρῷ παρελθόντι κίνημα, κύριον σκοπὸν ἔχον τὴν κατάργησιν τοῦ ἀκαταπαύστως κατατρύχοντος τὴν ἀνθρωπότητα ἐγκλήματος τούτου. Οὐδέποτε ὑπήρξε κίνημα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν καρπῶν τῶν κόπων τοῦ ἐργάτου, πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ἐξουσίας ἢ ἐξασκούσιν οἱ ὀλίγοι ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν πολλῶν καὶ τῶν κοινῶν θησαυρῶν τῆς φύσεως,

πρὸς διοργάνωσιν βιομηχανίας ἐπὶ ἀρχῶν δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης. Δύναται τις νὰ εὕρῃ λέξεις ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, καὶ ὀρθότητος ἐν πάσαις ταῖς θρησκείαις, τοῖς ἠθικοῖς, τοῖς πολιτικοῖς, καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ τῆς Ἀσσυρίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ῥώμης, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἀμερικῆς, ἐν περιόδῳ τεσσαράκοντα αἰώνων, ἀλλ' ἀνεξαιρέτως αἱ λέξεις αὗται δηλοῦσι σχέσεις κοινωνικὰς μηδέποτε θιγούσας τὴν κυρίαν καὶ θεμελιώδη κατάραν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ κορυφαῖοι κήρυκες τῆς δικαιοσύνης ἐν ἡ ἢ κοινωνικῇ αὕτῃ ἀδικίᾳ δὲν συζητεῖται. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Μίρκος Αὐρήλιος· ὁ Χίλδεβρανδ καὶ ὁ Μαρτίνος Λούθηρος· ὁ Ἅγ. Φραγκίσκος καὶ ὁ Ἰωάννης Οὐέσλεϋ· ὁ Κάντιος, ὁ Χέγελ, ὁ Λώξλεϋ καὶ ὁ Σπένσερ· ὁ Γλύδστον καὶ ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Σωτηρίου Στρατοῦ ἱερεὺς Βούθ-πρωθυπουργοὶ καὶ πρόεδροι, πάντες ἐκήρυξαν καὶ κηρύττουσιν, ἐλευθερίαν, δικαιοσύνην, καὶ ὀρθότητα, ὑποστηρίζουσιν καὶ καθιεροῦσιν τὴν ἐξουσίαν ἣν μετέρχονται οἱ ὀλίγοι ἐπὶ τοῦ ἰδιαίτερου κέρδους, ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῆς φύσεως, ἐπὶ τῆς δυνάμεως τῶν μηχανῶν, ἐκμεταλλεόμενοι τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ καταδικάζοντες τοὺς ἐργάτας εἰς δουλείαν καὶ ἐξευτελισμόν.

Οὐδὲν θρησκευτικὸν σωματεῖον, οὐδεὶς ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς, ὀρθοδόξων, καθολικῶν, εὐαγγελικῶν, ἢ ἑτεροδόξων, ἀπὸ τοῦ Πάπα μέχρι τοῦ Σωτηρίου Στρατοῦ, ἐζήτησε ποτὲ νὰ προστατεύσῃ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου πρὸς βίον ἐλεύθερον ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν φυσικὴν παραγωγὴν τοῦ λαοῦ. Οὐδεμίᾳ θρησκείᾳ ἢ φιλανθρωπίᾳ προσεπάθησε νὰ διοργανώσῃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδελφικὰς σχέσεις ἐν τῇ χρήσει τῆς γῆς καὶ τοῖς τρόποις τοῦ βιοπορισμοῦ. Ἡ παρούσα μορφή τῆς ἐξουσιώσεως τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ λαοῦ εἶνε τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα.

[ἔπεται τὸ τέλος.]

- Πόθεν μᾶς ἦλθες μικρὸν μου βρέφος;
- Ἀπὸ τὸ πανταχοῦ εἰς τὸ ἐδῶ.
- Ποῦ εὔρες τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοὺς τοὺς κυανοῦς;
- Τοὺς ἐπλασα εἰς τὸ κενὸν ἐνώ διέβαινα ἀπὸ τὰ οὐράνια.
- Ποῖος ἔκαμε τὸ μέτωπόν σου τόσῳ λεῖον καὶ τόσῳ ὑψηλόν;
- Καθὼς ἐπραχωραῦσα μ' ἐθάπευσε μία χεὶρ ὠραία καὶ ἀπαλή.
- Πῶς ἐγεινεν ἡ παρεὶά σου ὡς ῥόδον λευκὴν καὶ ζωντανόν;
- Μ' ἔχει ραυτίσει ἡ Ζωὴ μὲ ὕδωρ ἄγνωστον ἀκατανόητον.
- Καὶ πόθεν τὸ μεϊδιάμα σου τὸ τρισηγηθόσυνον;
- Μοῦ ἔδασαν ἐν φίλημα περιπαθῆς τρεῖς ἄγγελοι.
- Τὰ ὄτα τὰ κοράλλια ποῖος σου τὰ ἐπέτυχε;
- Μόνα των ἐξεπρόβαλαν ἐνώ ὠμίλει ὁ Θεός.
- Ποῦ εὔρες δὲ αὐτὰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας;
- Ἀγάπης περιπτύγματα εἶνε καὶ ἐπισφραγίσματα.
- Καὶ πόθεν ἐξεπρόβαλαν οἱ πόδες σου οἱ θελακτικοί;
- Ἀπὸ τὴν αὐτὴν Δεξαμενὴν ὄρθεν καὶ τῶν χερουβείμ αἱ πτέρυγες.
- Καὶ πῶς τὸ συναίσθάνεσαι ὅτ' εἶσαι σὲ ὄλα αὐτὰ;
- Ἐσυλλαγίσθη ὁ Θεὸς διὰ μέ, κ' ἐγὼ τὸ συλλαγίσσομαι.
- Παμφίλτατον, πῶς τὸ ἐσκέφθης καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς;
- Ἐσυλλαγίσθη ὁ Θεὸς διὰ σᾶς κ' εὐθὺς ἐκίνησα διὰ ὄδῳ.

George MacDonald.

ΟΧΙ ΤΙΜΩΡΙΑ ΑΛΛΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Ὁ ποινικολόγος καὶ φρενολόγος Ἰταλός, Santoro, ὁ ἔβρον περὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἐδημοσίευσεν ἡ ΕΡΕΥΝΑ τοῦ Ἀπριλίου, ἀναγνοὺς τὸ ἡμέτερον πόνημα περὶ ἐγκληματικότητα καὶ ἀνθρωπισμοῦ ἀπεστείλεν ἡμῖν τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν ἣτις εἶνε συμβολὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ζωτικωτάτου τούτου θέματος.

Φίλτατε κύριε.—Ὄφείλω νὰ σᾶς ἐκφράσω εὐχαριστίας διὰ τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ὠφέλειαν ἣν ἠντλησα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὑμετέρου ἔργου Ἐγκληματικότης καὶ Ἀνθρωπισμός. Εἶνε καιρὸς οἱ νομοθέται τοῦ κόσμου νὰ φωτισθῶσιν ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο. Πλείστα τῶν δεινῶν τῆς Ἀνθρωπότητος προέρχονται ἐκ τῆς ἀμαθείας τῶν νομοθετῶν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ σᾶς στείλω μετ' οὐ πολὺ τὸ περὶ ποινικῆς νομοθεσίας ἔργον ὅπερ παρασκευάζω. Ἐν αὐτῷ ἀναπτύσσω ὅτι ἐν τῇ ποινικολογίᾳ διακρίνομεν δύο σχολάς, τὴν κλασικὴν, καὶ τὴν θετικὴν. Ἡ θετικὴ ἀσπάζεται τὸ ἀνεύθυνον τοῦ ἐγκληματίου καὶ τύσσομαι μετ' αὐτῆς ὡς πρὸς τοῦτο· δίσταμαι ὅμως αὐτῆς ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ὁ ἐγκληματίας καίτοι ἀνεύθυνος δέον μολαταῦτα νὰ τιμωρεῖται. Ἡ κλασικὴ σχολὴ εἶνε λογικὴ ἀπαιτούσα τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐγκληματίου, διότι αὐτὴ ἀσπάζεται τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεως αὐτοῦ. Ἄλλ' ἡ θετικὴ εἶνε προδήλως ἀσυνεπὴς καὶ ἥκιστα ἀνθρωπιστικὴ. Ἄν διὰ τὴν διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος πταιῆ οὐχὶ ὁ δράστης ἀλλ' ἡ διασκευὴ τοῦ ἐγκεφάλου του, ποῖος δικαιούται νὰ τὸν τιμωρήσῃ; Βεβαίως θὰ ἐδικαιούτο ἡ πολιτεία νὰ τὸν τιμωρήσῃ ἂν ὁ ἀδικήσας ἐκανόνιζε κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν ἐγκεφαλικὴν διασκευὴν του, καὶ ἐπειθόμεθα ὅτι ἐπίτηδες τὴν ἐκανόνισεν ἐγκληματικὴν. Ἄλλὰ θὰ εἶπῃ τις: λοιπὸν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τὸν ἐγκληματίαν νὰ ἀδικῇ, διότι ἡ ἐγκληματικὴ διασκευὴ τοῦ ἐγκεφάλου του εἶνε προϊόν οὐχὶ τῆς βουλήσεώς του, ἀλλὰ ἄλλων ἐπιδράσεων; Βεβαίως ὄχι. Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ πολιτεία ἔχει καθῆκον νὰ προστατεύσῃ τοὺς πολίτας κατὰ τῶν ἀδικούντων, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ καταπολεμῇ τὸ ἀδικήμα. Ἡ καταπολέμησις ὅμως τοῦ ἀδικήματος δὲν εἶνε ποσῶς ἀνάγκη νὰ γίνεταί παρὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἄν ἡ προστασία τῶν πολιτῶν ἐπιβάλλῃ τὴν φυλάκισιν τοῦ κλέπτου, δὲν ἐπιβάλλει ὅμως καὶ τὴν ἀσφυξίαν του ἢ τὴν βλάβην τῆς υγείας του, ἢ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς τροφῆς του ἢ τὴν ἠθικὴν καταστροφὴν του. Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς τροφῆς εἶνε εἰδικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἰταλικῶν φυλακῶν, καὶ γνωρίζω καταδικαίους κλαίοντας ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῆς πείνης, ἀνδρας ῥωμαλέους καταστάντας φθισικοὺς ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκούς τροφῆς. Γνωρίζω πελώριον ἀμαξηλάτην ὅστις ἀπέθανε μετὰ βραχὺν χρόνον ἀπὸ τῆς φυλακίσεώς του ἐν Ῥώμῃ, αὐτοχρημα ἐκ πείνης. Ἄλλὰ δὲν εἶνε ἡ πείνα τὸ μόνον μαρτύριον τῶν καταδικαίων τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπάρχουν καὶ ἄλλα ὑλικά βασανιστήρια ἅτινα ἐλλείψει χώρου παραλείπω. Εἶνε δὲ κολοσσιαία ἡ ἀπανταχοῦ ἐπιγυνομένη ὑπὸ

τοῦ ποινικοῦ συστήματος ἠθικὴ καταστροφὴ τῶν ἐγκληματούντων. Τὸ ἰσχύον ποινικὸν σύστημα ἀντὶ νὰ σώξῃ τὸν ὀλισθήσαντα, ἐξωθεῖ αὐτὸν εἰς τὸ βύριθρον, ἀποστεροῦν αὐτὸν τέλος τοῦ χαρακτῆρος του καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας του. Ἡ καταπολέμησις τοῦ ἐγκλήματος συνίσταται εἰς τὴν παρακώλυσιν αὐτοῦ. Τὸ μόνον δικαίωμα τῆς Πολιτείας εἶνε νὰ παρακώλῃ τὸ ἐγκλημα, ἀλλ' ἡ Πολιτεία εἶνε ἔνοχος ὑπερβασίας τοῦ δικαίωμάτος της τούτου ὅταν καθείργῃ τὸν ἐγκληματίαν ἐντὸς τάφου, καὶ τὸν ὑποβάλλῃ εἰς ἄσιτίαν, καὶ τὸν ἐκφραυλίξῃ. Ἡ πολιτεία προβαίνει εἰς σοβαρώτατον διαβῆμα ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ἐγκληματίου, ὅπως αὐθαιρέτως. Εἰς ἐπίμετρον δὲ ἡ αὐθαιρεσία αὕτη διαπράττεται ἐπὶ ματαίῳ, διότι αἱ ποιναὶ ἅς ἐπιβάλλει δὲν τὸν διορθώνουσι, δὲν ἐκριζώνουσι τὴν ἀκατανίκητον τῆσιν εἰς τὸ ἐγκλημα. Ἡ φυλακὴ ἀντὶ νὰ βελτιώσῃ, ἐπιδεινώνει. Καὶ εἶνε λίαν φυσικὸν τοῦτο διότι ἡ Πολιτεία οὐδὲν πρᾶττει τὸ ἰκανὸν πρᾶγματι νὰ βελτιώσῃ. Ἀπεναντίας τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ ἐπίδρασιν παντὸς ἀγαθοῦ παραδείγματος, παντὸς λόγου ἐποικοδομητικοῦ, καὶ, πολλοῦ, τὸν καταναγκάζει εἰς σιωπὴν. Εἶνε φρικῶδες μαρτύριον ἡ καταναγκαστικὴ σιωπὴ. Εἶνε ποτὲ δυνατὸν νὰ ἐλπίσωμεν βελτίωσιν τοῦ οὕτως θάπτομένου ἐν τρώγλῃ, ἀπομονομένου, πεινῶντος, βασανιζομένου ὑπὸ τῆς σιωπῆς, μαστιγούμενου ὑπὸ τῶν ὀρμῶν του καὶ τῶν ἀναμνήσεών του, ἀπεγνωσμένου περὶ τοῦ μέλλοντος; Ἡ μόνωσις, ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ ἀργία, ἡ ἀτιμωτικὴ πειθαρχία ἀπολύουσι καὶ ἀναπτύσσουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ του μῖσος ἀδιάλλακτον κατὰ πάντων, μῖσος ὑποτρεφόμενον ὑπὸ ἀγρίων σχεδίων ἐξαναστασίας καὶ ἐκδικήσεως. Αὕτη εἶνε ἡ βελτίωσις εἰς τὴν ὁποίαν ἀφορᾷ ἡ Πολιτεία! Ἐν ταῖς ἰταλικαῖς φυλακαῖς ὑπάρχουν κατὰδικοὶ οἷτινες κρατοῦνται αὐτόχρημα ἐν σιδηροῖς κλωβοῖς ὡς ἄγρια θηρία καὶ μάλιστα χεῖρον διότι δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ κινῶνται. Εἶνε τι ὅπως ἀνέκφραστον ἡ ὀδύνη ἣτις σπαράσσει τὰς καρδίας τῶν δυστήνων αὐτῶν ὄντων ἐπὶ μῆνας καὶ ἐπὶ ἔτη. Πολλάκις καθίστανται παράφρονες καὶ ἡ Πολιτεία, ἀφελῶς καὶ ἀσπλάγχυνος τοὺς μεταφέρει εἰς ποινικὰ φρενοκομεῖα ἔνθα ἀποθηριούνται ὑπὸ περιστάσεις ἅς ἀποσιωπῶ ἀλλ' ἅς εἶδον ἰδίους ὄμμασιν. Ὁ ἐν τῷ σιδηρῷ κλωβῷ κατὰδικος ἂν δὲν παραφρονήσῃ, θὰ αὐτοκτονήσῃ θραύων τὸ κρανίον του ἐπὶ τῶν κινκλίδων τοῦ κλωβοῦ ἢ ἀπαγχονιζόμενος. Καὶ δὲν ἀποφασίζει τὴν αὐτοκτονίαν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὴν προμελετᾷ ἀπὸ πολλοῦ, τὴν σχεδιάζει, τὴν ἀναβάλλει ἐπανειλημμένως, πρὶν ἢ τὴν ἐκτελέσῃ. Αὕτη εἶνε τραγικὴ ὄντως πάλη μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ ζῆν καὶ τοῦ ἀφορήτου ἄλγους — μακρὰ, σπαράσσουσα ἀγωνία.

Βασανιστήρια ὑλικά καὶ ἠθικά, παραφροσύνη, αὐτοκτονία· ἰδού ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἰσχύοντος ποινικοῦ συστήματος. Ἐνῶ λοιπὸν ἀναγνωρίζω

τὸ δικαίωμα τῆς Πολιτείας νὰ παρακώλῃ τὸ ἐγκλημα δικαιοῦμαι ἐνταυτῷ νὰ ἐρωτήσω ἐὰν τὸ δικαίωμα της αὐτὸ συνεπάγεται καὶ τὸ δικαίωμα νὰ βασανίσῃ τοὺς ἐγκληματίας, νὰ τοὺς ἀποκτηνῶν νὰ τοὺς τρελλαίνῃ καὶ νὰ τοὺς ἐξωθῇ εἰς αὐτοκτονίαν. Ὅχι τὸ ἄγριον αὐτὸ δικαίωμα οὐδαμῶς ἡ Πολιτεία δύναται νὰ ἀξιῶσῃ ὡς συνέπειαν τοῦ δικαίωμάτος της ὅπως παρακώλῃ τὸ ἐγκλημα. Τὸ δικαίωμα της αὐτὸ δέον νὰ ἐνασκηθῇ ἄλλως. Ἡ Πολιτεία θεωρεῖ τὴν ἄρσιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ὡς μέσον παρακώλυσεως τοῦ ἐγκλήματος. Ἐχει καλῶς. Ἀλλὰ ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ ἔχῃ φυλακὰς εὐρυτάτων διαστάσεων, μὲ δωμάτια εὐρύχωρα, εὐάερα, εἰς ἃ νὰ εἰσέρχεται ἀκώλυτος ὁ ἥλιος, ὁ ἀνακουφίζων καὶ βελτιῶν, δωμάτια ἐξ ὧν νὰ φαίνεται ὁ οὐρανὸς οὐ ἢ θέα ἀνυψοῖ. Ἄν ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἡ φυλάκισις τοῦ ἐγκληματίου, ἐπιβιάλλεται προσέτι ἡμῖν καὶ ἡ ἐπαρκὴς καὶ προσήκουσα διατροφή του, ἡ προστασία αὐτοῦ κατὰ τοῦ ψύχους, κατὰ τῶν ἐντόμων. Ἄν ἐπιβάλλεται ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας του, οὐδαμῶς ἐπιβιάλλεται ἡ ἐπιδεινώσις τῆς ἤδη δεινοτάτης ταύτης στέρησεως, δι' ἄλλων ἐπιπροσθέτων στέρησεων. Ἄν ἐπιβάλλεται ἡ φυλάκισις τοῦ ἐγκληματίου δὲν ἐπιβιάλλεται ἡ ἐκμηδένισις τοῦ ἠθικοῦ του προσώπου. Ἀπ' ἐναντίας ἐπιβιάλλεται ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἠθικοῦ του προσώπου διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἐνδελεχοῦς, γλυκειᾶς, φιλοστόργου, πειστικῆς, διαφωτιστικῆς, ἐποικοδομητικῆς ὁμιλίας, ἵνα τοιοιουτρόπως κατορθωθῇ ἡ ἐκρίζωσις τῆς πρὸς τὸ ἐγκλημα τάσεως, ἀπὸ παντὸς ἐγκληματίου. Καὶ λέγω ἀπὸ παντός, διότι εἶνε μέγιστον σφάλμα τὸ φρονεῖν ὅτι ὑπάρχουν ἐγκληματῆται ἀδιορθῶτοι.

Τὸ ἐγκλημα—ἐπαναλαμβάνω καὶ εἰμὶ εἰς θέσιν νὰ ἀποδείξω τρανῶς καὶ ἀκαταμαχήτως—εἶνε προῖον μοιραῖον τῆς ἐγκεφαλικῆς διασκευῆς. Ὅπως ἡ νοημοσύνη μας, ἡ φαντασία μας, ἡ μνήμη μας κτλ., ἐκπορεύονται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν, τὴν διάταξιν καὶ τὴν θρέψιν τῶν ἐγκεφαλικῶν μας κυττάρων, οὕτω ἐκπορεύονται καὶ αἱ τάσεις ἡμῶν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς.

Ἄμα εἰς ἐκ τῶν τόσων κυτταρικῶν συνδυασμῶν ἐξ ὧν σύγκειται ὁ ἡμέτερος ἐγκέφαλος τροποποιηθῇ, τροποποιεῖται καὶ ἡ ἀντίστοιχος τάσις. Ὅπως ὁ μεγαλοφυῆς, ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν, ἔχει, ἐγκέφαλον παθολογικόν, οὕτω καὶ ὁ ἐγκληματίας. Τὸ ζήτημα ἄρα, εἶνε ζήτημα φυσιολογικῆς θεραπευτικῆς, ζήτημα δηλαδὴ τροποποιήσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς διασκευῆς. Ἄλλ' εἶνε ἄραγε δυνατὴ ἡ τροποποίησις αὕτη; Ἀναμφισβητήτως. Θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀποδείξω ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρῳ ἐγκεφάλῳ σχηματίζονται διαρκῶς καὶ στιγμιαίως κύτταρα ὅσάκις βλέπομεν, ὅσάκις ἀκροώμεθα, ὅσάκις ἀναγινώσκομεν κλπ., ἕκαστον δὲ τῶν σχηματιζομένων τούτων κυττάρων, σχηματίζεται ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ συνδυασμῷ. Σαφές

καθίσταται έντεϋθεν ὅτι ἡ ἐγκεφαλικὴ διασκευὴ ἐπιδέχεται τροποποίησιν.

Ὁ χείριστος τῶν ἐγκληματιῶν, ὁ μάλιστα θεωρούμενος ἀδιόρθωτος ἐάν τεθῆ εἰς περιβάλλον φαεινόν, ἀβρόν, ποιητικόν, ἔνθα νὰ βλέπῃ ἐξωγραφημένας καὶ γεγλυμμένας τὰς εὐγενεστάτας τῶν πράξεων, ἔνθα νὰ συγκινῆται ὑπὸ τῆς μουσικῆς, ἔνθα νὰ ἀρχίξῃ ἐννοῶν τὴν γλώσσαν τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ἀστέρων, ἔνθα νὰ ἐνθαρρύνεται ὑπὸ τοῦ μειδιήματος καὶ θωπεύεται ὑπὸ τοῦ βλέμματος τοῦ διδασκάλου, ἔνθα νὰ ἤχῃ ὑψηλή, ἠδυεπὴς, φίλη ἢ πατρικὴ, ἢ ἐκπαιδευτικὴ φωνὴ του, θὰ ἀπαλλαχθῆ τῆς εἰς τὸ ἐγκλημα τάσεως τροποποιουμένης τῆς διασκευῆς τοῦ ἐγκεφάλου του. Τὸ ὑγιεινότερον τῶν φυτῶν ἐάν μεταφυτευθῆ εἰς κῆπον ἔνθα νὰ καλλιεγηθῆ, καὶ τύχῃ ἐνδελεχοῦς καὶ φιλοστόργου ἐπιμελείας, θὰ ἐξευγενισθῆ καὶ θὰ ἀναπτύξῃ ὡραία φύλλα καὶ ἄνθη. Λί περιποιηθεῖς αἴτνες δύνανται νὰ μετατρέψωσι τὸ ἄγριον φυτὸν εἰς ἡμερον, πολλῶ μᾶλλον δύνανται νὰ μετατρέψωσιν εἰς ἄνθρωπον ἔντιμον, ἀλτρουστήν, πρόθυμον εἰς θυσίας, γενναῖον, ἤρωα, χρηστὸν πολίτην, τὸν ἐγκληματιᾶν ὅστις κατὰ πολὺ ὑπερβαίνει τὸ φυτὸν ὑπὸ ἔποψιν εὐαισθησίας, συνειδήσεως καὶ νοημοσύνης.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται ὅτι ἀνὴκω εἰς νέαν ποινικολογικὴν σχολήν, ἡ ὁποία, ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ Πολιτεία ἔχει μὲν δικαίωμα νὰ παρακωλύῃ τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τιμωρῆ τὸν ἐγκληματιᾶν. Μάλιστα ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Πολιτεία ἔχει καθήκον νὰ ἰύνη τὸν ἐγκληματιᾶν, νὰ τὸν θεραπεύσῃ ὑπὸ τὴν εἰς τὸ ἐγκλημα τάσιν. Τὸ καθήκον τῆς τοῦτο ἀπορρέει καὶ ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν ἣν ἔχει ὡς Πολιτεία καὶ ἀπὸ τὴν εὐθύνην ἣν ὡς ὀλομέλεια φέρει, ἀπέναντι τῆς ἐκρύθμου ἐγκεφαλικῆς διασκευῆς τῶν ἐγκληματιῶν. Ἐνῶ τὸ νοσηρὸν κοινωνικὸν περιέχον αὐξάνει τὴν κληρονομικὴν ἐκρυθμίαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὸ ὑγιὲς κοινωνικὸν περιβάλλον ἀπ' ἐναντίας διορθώνει αὐτήν. Τὸ συμπέρασμα μου έντεϋθεν εἶνε ὅτι τὰς φυλακὰς δέον νὰ ἀντικαταστήσωσι τὰ θεραπευτήρια· τὰς ὠρισμένου χρόνου ἢ ἰσοβίως καταδίκας δέον νὰ ἀντικαταστήσῃ ἢ ἐπ' ἀόριστον κράτησις—ἐφ' ὅσον δηλαδὴ ἀρκεῖ ὅπως τροποποιηθῆ ἡ ἐγκεφαλικὴ διασκευὴ τοῦ ἐγκληματιῶν, ὅστις θὰ ἐπιστρέψῃ χρήσιμος εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας· τοὺς δεσμοφύλακας δέον νὰ ἀντικαταστήσωσι φυσιολόγοι, ψυχολόγοι καὶ σοφοὶ ἐκπαιδευταί. Οὔτε αἱ εἰρκταί, οὔτε αἱ ἐκκλησίαι, οὔτε τὰ σχολεῖα, οὔτε οἱ κατὰ τῆς ἐγκληματικότητος νόμοι, θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐκριζώσωσι τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ θὰ ἐκριζώσωσιν αὐτὸ μόνον τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο θεραπευτήρια.

Ὁ ἄπας πλοῦτος ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν καλλιεργουμένην γῆν. Πᾶς κτηματίας σήμερον εἶνε ἐξουσιαστὴς τῶν καλλιεργούντων. Ὄταν ὁμως ἐπικρατήσῃ ὁ σοσιαλισμὸς, κτηματίας τῆς ὅλης γῆς θὰ εἶνε ὁ σύμπας λαὸς, τουτέστιν ὁ λαὸς θὰ εἶνε ἐξουσιαστὴς τοῦ ἑαυτοῦ του.

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ ΚΑΝΕΙΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΣΩ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ.

ΠΡΑΞΙΣ Γ' (ἴδε σελίδα 77).

Ἰσχυαῖος αἰθουσα τοῦ ξενοδοχείου κατεχομένη ὑπὸ τῆς οικογενείας Κλάνδον. Ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει στερεὰ τράπεζα, περιστοιχουμένη ὑπὸ καρεκλῶν. Ἐπ' αὐτῆς διάφοροι ὀδηγοὶ ξενοδοχείων καὶ σιδηροδρομῶν πλουσίως δεμένοι. Ἡ αἰθουσα ἔχει καὶ παράθυρον γαλλικοῦ ῥυθμοῦ ἄγον πρὸς τὸν κῆπον. Ἀριστερῆ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τοῦ παραθύρου τοῦτου ὑπάρχει θερμάστρα ἐπὶ τοῦ τοίχου, δεξιᾷ δὲ γραφεῖον ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου τοίχου, καὶ πλησίον τῆς θύρας. Σοφᾶς, ἀναπαυτικαὶ καθέδραι, εἰκόνες, παραπετάσματα, καὶ διακόσμησης ἐν γένει ἀρκετὰ ἐπιβάλλουσα ὥστε νὰ διαθρύπτῃ τὴν συναίσθησιν τοῦ κατόχου περὶ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ σπουδαιότητος καὶ νὰ τὸν συνοικεῖται πρὸς τὴν δαπάνην τῶν εἰκοσιπέντε φράγκων τὴν ἡμέραν.

Ἡ κυρία Κλάνδον κάθεται παρὰ τὸ γραφεῖον, διορθοῦσα τυπογραφικὰ δοκίμια. Ἡ Γκλόρια ἴσταται παρὰ τὸ παράθυρον, βλέπουσα ἔξω ἐν ἀνιαρῷ ῥεμβασμῷ.

Τὸ ὠρολόγιον ἐπὶ τοῦ γέισου τῆς θερμάστρας κτυπᾷ πέντε μὲ ἀσθενικὸν κτύπον. Διότι ὁ κῶδων δὲν ὑπερισχέει τοῦ μέλανος μαρμαρίνου κενοταφίου ἐντὸς τοῦ ὀπιού εἶνε περιτετοιχισμένος.

Κυρία Κλάνδον. Πείτε! Καὶ τὰ παιδιὰ δὲν ἦλθαν ἀκόμη διὰ τὸ τσιά. Δὲν εἶνε ἀνάγκη πιστεῦν νὰ περιμένωμεν περισσότερον. Κάπου θὰ παίρνουν τσιά βεβαίως.

Γκλόρια [καταπεπλημένη]. Νὰ κτυπήσω τὸν κῶδωνα;

Κυρία Κλάνδον. Naί, κόρη μου. [Ἡ Γκλόρια βαδίζει εἰς τὸν κῶδωνα καὶ πιέζει.] Τὰ ἐτελείωσα αὐτὰ τὰ δοκίμια ἐπὶ τέλους, δόξα σοι ὁ Θεός!

Γκλόρια [νωχελῶς βαδίζουσα καὶ σταματῶσα ὑπισθεν τῆς καρέκλας τῆς μητρὸς τῆς]. Τί δοκίμια;

Κυρία Κλάνδον. Εἶνε ἡ νέα ἐκδοσις τῶν Γυναικῶν τοῦ Εἰκοστοῦ Αἰῶνος.

Γκλόρια [μὲ πικρὸν μειδίαμα]. Λεῖπει ἐν κεφάλαιον.

Κυρία Κλάνδον ἀρχίζουσα νὰ ἀνοσχητᾷ μεταξὺ τῶν δοκιμίων]. Μήπως εἶνε αὐτό; Ὁ, ὄχι βέβαιον.

Γκλόρια. Ἐννοῶ ἀγραφὸν κεφάλαιον. Ἴσως θὰ σοῦ τὸ γράψω ἐγὼ—ὅταν λιβῶ γνῶσιν τοῦ τέλους του. [Ἐπιστρέφει εἰς τὸ παράθυρον.]

Κυρία Κλάνδον. Γκλόρια! Ἄλλα πάλιν αἰνίγματα!

Γκλόρια. Ὁ, ὄχι. Τὸ αὐτὸ αἰνίγμα.

Κυρία Κλάνδον [ἀπορούσα καὶ μᾶλλον τεθορυβημένη. Τὴν παρατηρεῖ καλῶς ἐπὶ μίαν στιγμὴν καὶ εἶτα λέγει]. Κόρη μου.

Γκλόρια [ἐπαερχομένη]. Μητέρα.

Κυρία Κλάνδον. Γνωρίζεις ὅτι οὐδέποτε κάμνω ἐρωτήσεις.

Γκλόρια [γανατίζουσα παρὰ τὴν καρέκλαν τῆς]. Τὸ γνωρίζω. Τὸ γνωρίζω. Αἴφνης ρίπτει τοὺς βραχίονας περίξ τῆς μητρὸς τῆς καὶ τὴν ἐναγκαλίζεται σχεδὸν μετὰ πάθους.]

Κυρία Κλάνδον [ἠρέμα, μειδιῶσα ἀλλ' ἀμυχανοῦσα]. Κόρη μου, ἔγινες πάρα πολὺ αἰσθηματικὴ.

Γκλόρια [ὀπισθοδρομοῦσα]. Ἄ, ὄχι, ὄχι Ὁ, μὴ τὸ λέγῃς αὐτό. Ὁ! [Ἐγείρεται καὶ στρέφει τὰ νῶτα μὲ μορφασμὸν ὡσανεὶ ἀπεσπᾶτο βιαίως.]

Κυρία Κλάνδον [μὲ γλυκύτητα]. Κόρη μου· τί ἔχεις; Τί—[Ὁ ὀπηρετὴς εἰσερχεται κομίζων τὸν δίσκον τοῦ τσιῶν.]

Ἐπηρετὴς [βαλσαμωδῶς]. Διὰ τὸ τσιῶ ἐκτυπήσατε, κυρία;

Κυρία Κλάνδον. Εὐχαριστῶ, καί. [Στρέφει τὴν καρέκλαν τῆς ἀπὸ τὸ γραφεῖον, καὶ κάθεται πάλιν. Ἡ Γκλόρια βαδίζει πρὸς τὴν θερμάστραν καὶ κάθεται ἐκεῖ ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἀπεστραμμένον.]

Ἐπηρετὴς [τοκοθετῶν τὸν δίσκον προσωρινῶς ἐπὶ τῆς κεντρικῆς τραπέζης]. Τὸ ἐνόησα, κυρία. Περιέργων πῶς τὰ νεῦρα ἀπονοῦν τὸ ἀπόγευμα χωρὶς ὀλίγον τσιῶ. [Φέρει τὸ μικρὸν τραπέζιον καὶ τὸ τοκοθετεῖ ἐνώπιον τῆς κυρίας Κλάνδον, συνδιαλεγόμενος ἐν τῷ μεταξύ.] Ἡ δεσποσύνη καὶ ὁ κύριος Φίλιππος μόλις ἐπέστρεψαν, κυρία. Ἐπήγαν εἰς ἐκδρομὴν μὲ τὸ

περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλῶ δὲν εἶνε τῆς ἰδικῆς σας σφαίρας; [Ὁ Βαλεντίνος καλῶς γνωρίζων ὅτι τὸν περιφρονεῖ διὰ τοῦτο, ἀπαντᾷ ἀποφατικῶς διὰ μελαγχολικῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς.] Τὸ ἐνόησα. Αἱ λοιπὸν, τοιοῦτοτρόπως δὲν εἶνε τῆς σφαίρας μου νὰ συζητῶ τὰ ἐρωτικά θέματα εἰς τὰ ὅποια φαίνεται σεῖς εἶσθε ἔμπειρος.

Βαλεντίνος [ἀνησύχως]. Ποῦ ζητεῖτε νὰ καταλήξετε, κυρία Κλάνδον, περὶ τίνος θέματος ἐπιδιώκετε νὰ μοῦ ὁμιλήσετε; Κυρία Κλάνδον. Νομίζω γνωρίζετε.

Βαλεντίνος. Διὰ τὴν Γκλόριαν;

Κυρία Κλάνδον. Ναί, διὰ τὴν Γκλόριαν.

Βαλεντίνος [παραδιδόμενος]. Αἱ, καλά. Ἐγώ εἰμι ἐρωτευμένος μὲ τὴν Γκλόριαν. [Παρεμβαίνων ἐνῶ αὐτὴ ἐτοιμάζεται νὰ ὁμιλήσῃ.] Γνωρίζω τί μέλλετε νὰ μοῦ εἰπῆτε· ὅτι δὲν ἔχω χρήματα.

Κυρία Κλάνδον. Πολὺ ὀλίγον μὲ μέλει διὰ χρήματα, κύριε Βαλεντίνε.

Βαλεντίνος. Τότε λοιπὸν εἶσθε πολὺ διάφορος ἀπὸ ὅσας τὰς ἄλλας μητέρας αἱ ὅποιαι ἔσχον συνέντευξιν μαζύ μου παρομοίαν.

Κυρία Κλάνδον. Ἄ, ἐρχόμεθα τῶρα εἰς τὸ προκείμενον, κύριε Βαλεντίνε. Εἶσθε πεπειμαμένος εἰς τὰ τοιαῦτα. [Ὁ Βαλεντίνος ἀνοίγει τὸ στόμα του διὰ νὰ διαμαρτυρηθῇ· αὐτὴ τὸν διακόπτει μὲ κάποιον βαθμὸν ἀγανακτήσεως.] Ὡ, μήπως νομίζετε, ὅσω ὀλίγον καὶ ἂν ἐννοῶ αὐτὰ τὰ πράγματα, ὅτι δὲν ἔχω ἄρκετὴν νύσιν ὥστε νὰ γνωρίζω ὅτι ἄνθρωπος ὁ ὅποιος ἔχει προχωρήσει τόσο μὲ τοιαύτην γυναῖκα οἷα ἡ θυγατέρα μου, δὲν θὰ εἶνε βέβαια ἀρχάριος;

Βαλεντίνος. Σὰς διαβεβαίω—

Κυρία Κλάνδον [σταματῶσα αὐτόν]. Δὲν σὰς ψέγω, κύριε Βαλεντίνε. Εἰς τὴν Γκλόριαν ἀπόκειται νὰ προστατεύῃ ἑαυτήν, σεῖς δὲ ἔχετε δικαίωμα νὰ διασκεδάσετε ὅσον εἰρηστέισθε. Ἄλλὰ—

Βαλεντίνος [διαμαρτυρούμενος]. Νὰ διασκεδάσω! Ὡ, κυρία Κλάνδον!

Κυρία Κλάνδον [ἀδυσωπήτως]. Ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς σας, κύριε Βαλεντίνε, σπουδαίετε;

Βαλεντίνος [μὲ ἀκράδαντον τόνον ἀφοσιώσεως]. Ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς μου σπουδαίω. [Ἡ κυρία Κλάνδον τὸν παρατηρεῖ ἐταστικῶς. Ὁ Βαλεντίνος ἀποβάλλει πῶσαν περὶ τοῦ γελοίου συναίσθησιν, καὶ προσθέτει μὲ περίεργον τόνον.] Πάντοτε ὁμως σπουδαίω, καὶ διὰ νὰ ἔχω αὐτὸ τὸ ἴδιωμα, εὐρίσκομαι σήμερον εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν!

Κυρία Κλάνδον. Αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἐγὼ ὑποπτεύθην. [Ἀδύστηρως.] Κύριε Βαλεντίνε· εἶσθε ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν οἱ ὅποιοι παίζουν μὲ τὰ αἰσθήματα τῶν γυναικῶν.

Βαλεντίνος. Καλὰ, καὶ διατί ὄχι, ἀφοῦ ὁ Ἄγων τῆς Ἀνθρωπύτητος εἶνε τὸ μόνον πρᾶγμα περὶ τοῦ ὁποίου ἀξίζει κανεὶς νὰ σπουδαίῃ; Μολαταῦτα, ἐννοῶ. [Ἐγειρόμενος καὶ λαμβάνων τὸν πῖλον του μὲ τυκικὴν ἀβρότητα.] Ἐπιθυμεῖτε νὰ παύσω τὰς ἐπισκέψεις μου.

Κυρία Κλάνδον. Ὅχι· ἔχω ἄρκετὴν νύσιν ὥστε νὰ γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ μόνη ἐλπίς τῆς Γκλόριαν ὅπως ἀκαλλαχθῇ ἀπὸ σὰς τῶρα εἶνε νὰ σὺς σχετισθῇ καλύτερα.

Βαλεντίνος [ἀνυποκρίτως φοβηθεὶς]. Ὡ, μὴ τὸ λέγετε αὐτό, κυρία Κλάνδον. Δὲν φρονεῖτε αὐτό, ἐλπίζω;

Κυρία Κλάνδον. Ἐχω μεγάλην πεποίθησιν, κύριε Βαλεντίνε, εἰς τὴν ὑγιᾶ ἀνατροφὴν τὴν ὁποίαν τὸ πνεῦμα τῆς Γκλόριαν ἔλαβε ἀφ' ὅτου ἦτο παιδίον.

Βαλεντίνος [κατακληκτικῶς ἀνακουφισθεὶς]. Ὡ—ὦ! Ὡ, πολὺ καλὰ, λαμπρά. [Κάθεται πάλιν καὶ βίπτει κατὰ μέρος τὸν

πῖλον του ἀμερίμως, μὲ ἥθος ἀνθρώπου ὁ ὅποιος δὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῆται τίποτε.]

Κυρία Κλάνδον [ἀγανακτοῦσα διὰ τὴν ἀφοβίαν του ταύτην.] Τί ἐννοεῖτε;

Βαλεντίνος [στρέφων ἐμπιστευτικῶς πρὸς αὐτήν]. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε κατὰ νὰ σὰς διδάξω, κυρία Κλάνδον.

Κυρία Κλάνδον [ξηρῶς]. Πάντοτε εἶμαι πρόθυμος νὰ μαθῶνω.

Βαλεντίνος. Ἐσπουδαίσατε ποτὲ περὶ πυροβολικῶν—τηλεβόλων, πολεμικῶν πλοίων καὶ τῶν τοιούτων;

Κυρία Κλάνδον. Ἐχει τίποτε νὰ κάμῃ τὸ πυροβολικὸν μὲ τὴν Γκλόριαν;

Βαλεντίνος. Καὶ πολὺ μάλιστα—λόγω παραβολῆς. Καθ' ὅλον τὸν τρέχοντα αἰῶνα, κυρία Κλάνδον, ἡ πρόοδος τῆς πυροβολικῆς τέχνης ὑπῆρξε μία μονομαχία μεταξὺ τοῦ κατασκευαστοῦ τηλεβόλων καὶ τοῦ κατασκευαστοῦ θωράκιων ἀποκρουόντων τὰς ὀβίδας. Κατασκευάζεις ἐν θωρηκτὸν τὸ ὅποιον οὐδεμία ἐκ τῶν γνωστῶν ὀβίδων ἠμπορεῖ νὰ διαπεράσῃ. Ἀμέσως ἐφευρίσκει τις τελειότερον τηλεβόλον καὶ βυθίζει τὸ πλοῖόν σου; Κατασκευάζεις ἰσχυρότερον πλοῖον, τὸ ὅποιον πάλιν εἶνε ἀπρόσβλητον. Ἀμέσως ἄλλος ἐφευρίσκει ἰσχυρότερον τηλεβόλον καὶ βυθίζει πάλιν τὸ πλοῖόν σου. Καὶ οὕτω καθεξῆς. Αἱ λοιπὸν, ἡ μονομαχία τῶν δύο φύλων εἶνε ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

Κυρία Κλάνδον. Ἡ μονομαχία τῶν δύο φύλων!

Βαλεντίνος. Μάλιστα· δὲν ἔχετε ἀκούσει περὶ τῆς μονομαχίας τῶν δύο φύλων; Ὡ, ἐλησμόνησα· ἐξήσατε εἰς τὴν Μιδέραν. Ἡ φράσις ἐπεκράτησε μετὰ τὴν ἐποχὴν σας. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὴν ἐξηγήσω;

Κυρία Κλάνδον [καταφρονητικῶς]. Ὅχι.

Βαλεντίνος. Βέβαια, ὄχι. Τί λοιπὸν συμβαίνει εἰς τὴν μονομαχίαν τῶν δύο φύλων; Ἡ ἀρχαιοπρεπὴς μήτηρ ἔλαβεν ἀρχαιοπρεπῆ ἀνατροφὴν πρὸς προστασίαν τῆς κατὰ τῶν πανουργιῶν τοῦ ἀνδρός. Τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ξεῖρετε· ὁ ἀρχαιοπρεπὴς ἀνὴρ εἶρε τὸν τρόπον νὰ τὴν κατακτήσῃ. Ἡ ἀρχαιοπρεπὴς γυνὴ ἀποφασίζει νὰ προστατεύσῃ τὴν θυγατέρα τῆς τελεσφορώτερον—νὰ ἐφεύρῃ θώρακα καθ' οὗ νὰ μὴ κατισχύῃ ὁ ἀρχαιοπρεπὴς ἀνὴρ. Δίδει ὅθεν εἰς τὴν θυγατέρα τῆς ἐπιστημονικὴν ἀνατροφὴν—τὸ ἰδικόν σας σύστημα. Αὐτὸ διὰ τὸν ἀρχαιοπρεπῆ ἀνδρὰ ἦτο φραγμός, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ κατακρίνῃ ὡς ἀνίρμωστον, μίσησπαστικὸν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τὸ μίση. Ἐγκαταλείπει λοιπὸν τὸ ἀρχαιοπρεπὲς σχέδιον ἐφόδου, τὸ ὅποιον, ὡς γνωρίζετε, συνίσταται, εἰς γοητικίας, ὄρκους πίστεως, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως μέχρι τάφου καὶ καθεξῆς.

Κυρία Κλάνδον. Μὲ συγχωρεῖτε· αὐτὰ τὰ ὠρκίζετο ἡ γυνὴ.

Βαλεντίνος. Ὡ, ἴσως ἔχετε δίκαιον—ναὶ βέβαια—ἡ γυνὴ. Αἱ λοιπὸν τί ἐπραξεν ἡ ἀνὴρ; Ἀκριβῶς ὅ,τι πράττει ὁ ἐφευρέτης τῶν πυροβολικῶν βελτιώσεων—ἐπροχώρησε κατὰ ἐν βῆμα, ὑπερβάς τὴν γυναῖκα—ἐξεπαιδεύθη ἐπιστημονικῶς καὶ τὴν κατέκτησεν ὅπως καὶ πρῶην. Ἐμαθα τὴν τέχνην τοῦ κατακτᾶν τὴν χειραφετημένην γυναῖκα πρὶν γίνω εἰκοσιτριῶν ἐτῶν. Ἡ τέχνη ἐγνώσθη πρὸ παλλοῦ. Ὡστε βλέπετε αἱ μέθοδοί μου εἶνε τῆς νεωτάτης ἐφευρέσεως.

Κυρία Κλάνδον [μὲ μεγάλην ἀηδίαν]. Δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν.

Βαλεντίνος. Ἄλλὰ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ὑπάρχει μία κατηγορία γυναικῶν καθ' ἣν αἱ μέθοδοί μου εἶνε ἀνωφελεῖς.

Κυρία Κλάνδον. Παρακαλῶ ποῖα κατηγορία;

Βαλεντίνος. Τὰ ἐντελῶς ἀρχαιοπρεπῆ κοράσια. Ἐὰν ἀνετρέφετε τὴν Γκλόριαν ἀρχαιοπρεπῶς, θὰ ἀπηρεθύντο δεκα-

Ἐκτροχιάζεσαι. [Ἡ Γκλόρια μὲ βαθεῖαν ἀναπνοήν, βραδέως χαλαρώνει τὴν ἀπειλητικὴν τῆς στάσειν.]

Βαλεντίνος. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι τὸ ἀγαπᾶν καὶ τὸ θαυμάζειν εἶνε ἐφόδιον παντὸς ἀνδρὸς ὅπως πᾶν ἄλλο ἐφόδιον ἐν τῷ βίῳ του, καὶ διὰ τὰ βεβαιωθῆ περι τῆς ἀξίας τοῦ ἐφοδίου του τούτου εἶνε ἠναγκασμένος νὰ τὸ δοκιμάσῃ εἰς πολλὰς περιπτώσεις πρὶν ἢ τὸ χρησιμοποίησῃ ὡς ἐφόδιον ἀξίον.

Κυρία Κλάνδον. Ἄλλη πάλιν στωμυλία ἀπὸ τὰς συνειθισμένας του. Γκλόρια πρῦσεχε.

Βαλεντίνος [μὲ μομφήν]. ὦ!

Γκλόρια [πρὸς τὴν κυρίαν Κλάνδον, μὲ περιφρονητικὴν αὐτοκράτησιν]. Νομίζεις ὅτι ἔχω ἀνάγκην τῶν νοουθεσιῶν σου τώρα; [Πρὸς τὴν Βαλεντίνον.] Ἐπρόσπαθήσατε νὰ μὲ κάμετε νὰ σᾶς ἀγαπήσω.

Βαλεντίνος. Ναί.

Γκλόρια. Αἱ, λοιπὸν καταρθώσατε νὰ μὲ κάμετε νὰ σᾶς μισήσω—σφόδρα.

Βαλεντίνος [φιλοσοφικῶς]. Εἶνε λίαν ἐκπληκτικὸν πρᾶγμα πῶσω μικρὰ διαφορὰ ὑπάρχει μεταξύ μίσους καὶ ἀγάπης. [Ἡ Γκλόρια στρέφει τὰ νῶτα μὲ ἀγανάκτησιν. Αὐτὸς ἐξακολουθεῖ πρὸς τὴν κυρίαν Κλάνδον.] Γνωρίζω ἀνδρας τῶν ὑποίων αἰ σύζυγοι τοὺς ἀγαπῶσι, καὶ ὅμως φέρονται ἀκριβῶς ὅπως αὐτῇ.

Κυρία Κλάνδον. Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Βαλεντίνε· ἀλλὰ δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ ἀπέλθετε;

Γκλόρια. Μὴ τὸν διώχῃς διὰ λογαριασμόν μου, μητέρα. Αὐτὸς δὲν μοῦ εἶνε τίποτε. Ἄλλως τε ἡ Δόλλυ καὶ ὁ Φίλιππος θὰ διασκεδιάζουσι μαζύ του. [Κάθεται μὲ περιφρονητικὴν ἀδιαφορίαν, εἰς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης.]

Βαλεντίνος [εὐθόμως]. Βεβαιότατα· αὐτὸς εἶνε ὁ μόνος λογικὸς τρόπος καθ' ὃν πρέπει τις νὰ θεωρῇ τὸ πρᾶγμα. Αἱ, κυρία Κλάνδον, δὲν ἠμπορεῖτε βέβαια νὰ τὰ βιάζεσθε μὲ μίαν ἀπλήν πεταλούδα ὡς ἐμέ!

Κυρία Κλάνδον. Μεγάλως δυσπιστῶ πρὸς ὑμᾶς, κύριε Βαλεντίνε. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ φρονῶ ὅτι ἡ ἐπιπολαιότης σας εἶνε ἀπλή ἀναισχυντία καὶ οὐτιδανότης—

Γκλόρια [πρὸς ἑαυτήν, ἀλλὰ μεγαλοφώνως]. Εἶνε ἀναισχυντία, εἶνε οὐτιδανότης.

Κυρία Κλάνδον. — ὥστε λοιπὸν καλῶς θὰ πράξωμεν νὰ στείλωμεν κανένα νὰ φέρῃ τὴν Δόλλυ καὶ τὸν Φίλιππον, καὶ νὰ σᾶς ἐπιτρέψωμεν νὰ περατώσητε τὴν ἐπίσκεψίν σας κατὰ τὸν συνήθη τρόπον.

Βαλεντίνος [ὡσαυτὴ τῷ ἑκαμνεν ὑψίστην περιποίησιν]. Κυρία Κλάνδον σᾶς εὐχαριστῶ μυριάκις· δὲν ἔχω λόγους. [Ἐισέρχεται ὁ ὑπηρέτης.] (ἔπεται συνέχεια.)

Ἐν πάσαις ταῖς νομοθεσίαις, ἰδιάζουσα ἀπὸ ἐτῶν ἀποδίδεται σημασία εἰς τὴν ὑγείαν, ἄνεσιν καὶ εὐεξίαν τῶν ἐν τοῖς ἐργαστασίαις μοχθούτων πλουτοπαραγωγῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Αὐτόχρημα δὲ στυρωφορία ἠγέρθη ἐσχάτως κατὰ τῶν θανασίμων κομιωρτῶν. Λέγοντες θανασίμους κομιωρτοὺς, ἐννοοῦμεν πάντα τὰ μόρια, τὰ καθ' ὑπερβολὴν λεπτά, τὰ ἀποσπώμενα συνεπείᾳ τῆς φθορᾶς τῶν ἐργαλείων ἢ τῶν κατασκευαζομένων πραγμάτων, οἷον πριόνων, βίνων, μαχαιρίων, βελανῶν, κοσμημάτων ἐκ μαργαριτῶν, ἐλέφαντος, ξύλου, μετάξης, βάμβακος, κανίβευς, ἐρίου, μηλωτῶν· θρεπτικῶν οὐσιῶν, οἷον ἀλεύρου· καυσίμων ὑλῶν, οἷον ἄνθρακος, κλπ. Οἰασθήποτε φύσεως καὶ ἂν ἢ ἡ κίνισ, ἢ ἀπορροφᾶ ὁ ἐργάτης, ὁ κίνδυνος προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αὐτῇ εἰσθύει εἰς ταῦτε πνεύμοις διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς βίνος καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τοὺς βρόγχους. Τὸ μόνον φάρμακον κατὰ τῆς μάλιστα ταύτης εἶνε ἡ ἐξάλειψις τοῦ αἵτιου, ἢ, ἂν τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, ἡ πριφύλαξις τῶν ἐργατῶν οἵτινες εἶνε ὑποκείμενοι εἰς τὸν κίνδυνον.

ΤΙΤΛΟΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

Τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1868, ὁ ἀείμνηστος Τιμολέων Φιλήμων, βουλευτὴς Ἀττικῆς, δι' ἐπερωτήσεώς του προεκάλεσε συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ περὶ τοῦ Διατάγματος, δι' οὗ ἀπεδύθη εἰς τὸν Διῶδοχον τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, παρὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3, ἢ προσωνομία "Δουξ τῆς Σπάρτης", πρωθυπουργοῦντος τοῦ Βούλγαρη. Ἄλλ' ἡ Βουλὴ, διὰ ψήφων 78 κατὰ 26, ἀρνηθέντων ψήφων 2, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ ἐγκύρου τοῦ Διατάγματος.

"Ἄρα, "καλῶς" ὁ Διῶδοχος συμμορφοῦται πρὸς τὸ "κακῶς" ἐκδοθὲν Βασιλικὸν διάταγμα. Τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος εἶνε γενικόν, ἀφορῶν πάντας τοὺς Ἕλληνας πολίτας, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐξαιρεῖ τοὺς βασιλόπαιδας, οἵτινες δύνανται, ἐπὶ τέλους νὰ φέρωσι διωφόρους ἕκαστος τίτλους ὡς ψευδώνυμα ἢ ὡς μέρος τῶν ὀνομάτων των.

Πρὸ 15 περίπου ἐτῶν, ὁ ληξίαρχος τοῦ δήμου Ἐρμουπόλεως ἠρνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν μακαρίτην Δ. Ροδοκανάκην πιστοποιητικὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ "πρίγκιπος Ἀ. Ροδοκανάκη." Ἄλλ' οὗτος, ζητήσας τὸ δίκαιόν του διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ, ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα "Πρίγκιψ Δημήτριος Ροδοκανάκης," τῶν δικαστῶν δεχθέντων, ὅτι ἡ λέξις "πρίγκιψ" δὲν ἦτο τίτλος, ἀλλὰ μέρος τοῦ ὀνόματος ἵνα διακρίνεται ὁ φέρων αὐτὸ ἀπὸ ἄλλους Δ. Ροδοκανάκας!

Οὕτω ἱκανοποιήθησαν τό τε Σύνταγμα καὶ ὁ νόμος καὶ πρὸ πάντων ὁ τιτλομανὴς μακαρίτης Ροδοκανάκης, ὁ κατὰ τὰ ἄλλα ἀγαθώτατος ἀνὴρ.

Ἄλλὰ μήπως εἰς ἑλληνὸν συνταγματάρχης δὲν ὀνομάζεται Δούκας Βακάλογλους καὶ εἰς ἱερεὺς τῆς ἐν Ἐνετίᾳ ἑλληνικῆς ἐκκλησίας Κόμης;

Τὸ ὄνομα εἶνε ἰδιοκτησία τοῦ ἀτόμου, εἶνε δὲ ἄδικον νὰ στερῆται τις τῆς ἰδιοκτησίας του, ἄνευ λόγου. Μόνον κακὸν ἐν τῇ ἀναγνωρίσει τίτλων εὐγενείας εἶνε τὰ παρομαρτοῦντα ἐνίοτε προνόμια, διότι "privilegia semper sunt odiosa." Ἄλλ' ὅταν οὐδὲν προνόμιον ἀναγνωρίζηται τοῖς τιτλοῦχοις, ὅταν τηρῆται πιστῶς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ προμνημονευθέντος ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ "ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου", δύνανται οὐ μόνον ὁ πρίγκιψ ἀντιναύαρχος νὰ ὀνομάζηται δουξ τῆς Χαλέπας, ἐν παραδείγματι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολῖται νὰ φέρωσι τοὺς τίτλους, οὓς ἐκληρονόμησαν παρὰ τῶν προγόνων των, οὐχὶ βεβαίως εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε.

Ἡ Ἑλλάς, οὐ μόνον δὲν θὰ χύσῃ τι, ἀλλὰ, τοῦναντίον, καὶ θὰ κερδήσῃ. Οἱ ἀνὰ τὰς διαφορὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης διεσκορπισμένοι Ἕλληνες εὐπατρίδαι, οἱ οὐδέποτε ἐπισκεφθέντες τὴν Ἑλλάδα, οἱ ἐνίοτε ἀγνωοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, θὰ κατέλθωσιν εἰς τὰ ἔνδοξα ἐδάφη καὶ θὰ προσενέγκωσι τὰς γνώσεις, τὴν πείραν καὶ τὴν περιουσίαν των ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Οἱ πρίγκ-

κιπες Μαυροκορδάτοι, Καρατζάδες, Μουρούζαι, Ύψηλάνται, Σούτσοι, οί βαρώνοι Σίνοι, Δούμπαι, Ύγγλέσαι, οί κόμητες Ρώμαι, Σολωμοί, Οίκονόμοι καί πλείστοι ἄλλοι, οἵτινες τιμῶνται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διὰ τὰ ἔνδοξα ὀνόματά των, εἰάν κατέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ δώσωσι νέαν ζωὴν εἰς τε τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν κίνησιν τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Καὶ οὐ μόνον οἱ ὑπάρχοντες τιτλοῦχοι πρέπει ν' ἀναγνωρισθῶσι, διὰ σχετικῆς τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ εἰς νέους ν' ἀποδοθῶσι τίτλοι εὐγενείας, εἰς ἀμοιβὴν σπουδαίων, ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν, λ.χ. προσφοράς ὑπὲρ ἔθνικου ἢ φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ ὑπερβαίνουσης τὸ ἑκατομμύριον δραχμῶν, κ.λ.π.

Μὴ κρυπτόμεθα ὀπίσθεν τοῦ δακτύλου μας καὶ ἐξανιστώμεθα ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ.

Εἶνε φαρισαϊσμός ἢ ἐπιφώνησις: Ἡ Ἑλλὰς δὲν πωλεῖ τὰς τιμάς!

Ἡ Ἑλλὰς δὲν πωλεῖ ἤδη τὰς τιμάς, ἀλλὰ τὰς πωλοῦσιν οἱ Ἕλληνας. Ἀντί, λοιπόν, νὰ δίδῃ τις ὀλίγας χιλιάδας δραχμῶν εἰς ἐπιτηδείους τινὰς διὰ νὰ λάβῃ τὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος, θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ ἔδιδε μεγαλεῖτερον ποσόν, φανερά, εἰς τὴν πατρίδα, καὶ νὰ λαμβάνῃ (ὕναλόγως τοῦ ποσοῦ) τίτλον εὐγενείας. Εἶνε δὲ γνήσιος εὐγενὴς ὁ προσφέρων μέγα ποσὸν ἐκ τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

Οὕτω, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς θὰ ἀμβέβεται ἡ ἀρετὴ, ἀφ' ἑτέρου τὸ κράτος καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὰ εὐαγῆ ἰδρύματα θὰ εὐρωσι νέους σπουδαίους πόρους, πολλάκις ἄνευ ζημίας τῶν διδόντων. Πολλοὶ θὰ χρυσώσωσι τὸ οἰκόσημόν των διὰ γάμων μεθ' ἑκατομμυριούχων ἀμερικανίδων. Αὗται, ἀντὶ νὰ νυμφεύωνται ἀγνώστου ποιότητος εὐγενεῖς ἐκ Πολωνίας καὶ Οὐγγαρίας ἢ ἐκδεδιητημένους ψευδοπρίγκιπας τοῦ ρωσικοῦ Καυκάσου, ὡς πρᾶττουσι νῦν, θυσιάζουσαι τὰς κολοσσιαίας περιουσίας των εἰς τὸν βωμὸν τῆς τιτλομανίας, θὰ προτιμῶσι τοὺς Ἕλληνας τιτλοῦχοις τὸ μὲν ὡς ἐκ τῆς ἰδιαιτήρας στοργῆς τῶν ἀμερικανίδων διὰ ἠχήμεντας τίτλους τὸ δὲ ὡς ἐκ τῆς γοητείας ἣν ἐξασκεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἰδιότης τοῦ Ἕλληνος ἐφ' ὅσον ὑποτίθεται ἀκηλίδωτος.

Δὲν θὰ εἶμεθα ἄλλως τε οἱ πρῶτοι οἵτινες θὰ πωλήσωμεν τιμάς φανερά. Ὁ Πάπας ἔχει μέγα εἰσόδημα, ὑπὲρ τῆς Ἁγίας Ἐδρας, ἐκ τῆς πωλήσεως τίτλων. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀγγλικὴ Πολιτεία παραχωρεῖ τίτλους ἀντὶ ἀδροτύτων χορηγιῶν. Εἶνε γνωστὸν πῶς πρό τιμων ἐτῶν ἡ βασίλισσα Βικτωρία ἐδήλωσεν πλαγίως ὅτι θὰ καθίστα λόρδον οἰονδήποτε ὅστις θὰ ἐφιλοτιμεῖτο νὰ χορηγήσῃ ἀρκετὰ χρήματα ὅπως ἰδρυθῇ νοσοκομεῖον τι ὑποδεικνυόμενον ὑπ' αὐτῆς. Εἰς ἔμπορος τεῖων, προσέφερε πέραντα ἐν ἑκατομμύριον λιρῶν καὶ οὕτω ἐγενετο λόρδος.

Ι Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΛΟΣ.

Ἡ Ἰαπωνία ὑπερέβη τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν ἐν τῇ ποινικολογίᾳ ὅπως ἐν πίσῃ ἄλλῃ σφαίρᾳ τοῦ βίου. Τὸ Σουγκάμο εἶνε μία τῶν μεγάλων φυλακῶν τῆς Ἰαπωνικῆς αὐτοκρατορίας. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ Τόκιο περὶ τὰ πέντε μίλλια, καὶ εἶνε παρεμφερὴς πρὸς πλούσιον νοσοκομεῖον. Εἰσερχόμενός τις διὰ τῆς μεγάλης ἀνατολικῆς πύλης βαδίζει ἐπὶ ὁδοῦ ἐστρωμένης δι' ἄμμου καὶ δικούσης μεταξὺ ἀνθοφόρων δένδρουστοιχειῶν, ἀκούει δὲ μελωδίας πτηνῶν ἐρχομένας ἀπὸ τῶν κλάδων. Τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἀνηγέρθη ἡ φυλακὴ ἠγοράσθη ἀντὶ διακοσιῶν χιλιάδων φράγκων, ἔδαπανήθησαν δὲ ὀκτακόσκιαι χιλιάδες διὰ τὴν ἀνέγερσιν. Τὰ κελλῖα καὶ τὰ παράθυρα ἔχουσιν ὕψος εἴκοσι ποδῶν, εἰσὶ δὲ κλίμαι ἐπιμελῶς τοποθετημέναι καὶ τὸ πᾶν διατηρεῖται ἐν ἄκρᾳ καθαριότητι. Οἱ κρατούμενοι διαιτῶνται κατὰ δωδεκάδα. Ἐν τῇ φυλακῇ ὑπάρχουσιν εὐρύχωροι λουτρώνες, ἐνθα ἕκαστος κατάδικος λούεται ἀνὰ τρεῖς ἡμέρας. Τὰ ἐργαστήρια τῆς φυλακῆς ἔχουσι λαμπρὸν φωτισμὸν καὶ ἀερισμὸν. Ἐν τῶν ἐργαστηρίων εἶνε ἀφιερωμένον εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας τέχνην τινά, καὶ εἶνε σανδαλοποιεῖον. Ἐν τοῖς ἄλλοις κατασκευάζονται παντοῖα πράγματα καὶ ἀριστοτεχνήματα. Μέγα μέρος τῶν εἰσπραττομένων ἐκ τῆς πωλήσεως δίδεται εἰς τοὺς κρατουμένους ὡς μισθός, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν διατηροῦσι τὰς οἰκογενείας των εἰς κάποιαν ἄνεσιν. Ἰκανὸς διδάσκαλος παραδίδει εἰς τοὺς νεωτέρους τῶν καταδικῶν μαθήματα ἀναγνώσεως, γραφῆς καὶ ἀριθμητικῆς. Ὅσοι εἶνε ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ἐτη τὴν ἡλικίαν διδάσκονται ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν. Ἐὰν εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν φυλακὴν ταύτην γνωρίζων ὀλίγον τὴν ἀγγλικὴν, ἀμέσως τῷ παρέχονται μετὰ ζήλου τὰ μέσα πρὸς τελείαν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης ταύτης· καὶ ἐὰν σχηματισθῇ τάξις τοιούτων σπουδαστῶν, μετακαλεῖται ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐπίτηδες διδάσκαλος ὅπως παραδίδῃ τακτικῶς. Οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν φυλακὴν ταύτην λέγουσιν ὅτι ὁ βίος ἐν αὐτῇ διανύεται ἐν εἰρήρῃ καὶ ἀνέσει, ἐν μέσῳ μυροβόλων κήπων.

Ἐν συναφείᾳ μὲ τὸν Ἀνθρωπιστικὸν Σύνδεσμον τοῦ Λονδίνου ἰδρύθη ἐσχάτως ἡ πρὸς μεταρρυθμίσειν τοῦ ποινικοῦ συστήματος ἑταιρεία (Penal Reform League). Ἐν προσφάτῳ διαλέξει τοῦ ἰδρύσαντος αὐτὴν Captain St. John, ἀναπτύσσεται ἡ ἔννοια τῆς πειθαρχίας ἐν ταῖς φυλακαῖς. Μία, λέγει, τῶν μεθόδων πρὸς βελτίωσιν καὶ ἀναγέννησιν τοῦ ἐγκληματίου κρίνεται ἡ ὀργάνωσις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐστηρᾶς πειθαρχίας ὑπὸ πνεῦμα μορφώσεως, ὅχι καταναγκασμοῦ. Τὰ στοιχεῖα δηλαδὴ τῆς τοιαύτης μορφωτικῆς πειθαρχίας δεόν νὰ εἶνε α') διδαχὴ προσωπικῶς παρεχομένη εἰς ἕνα ἕκαστον κατάδικον ὑπὸ ἀρμοδίων προσώπων β') μεθοδικὴ τάξις τοῦ καθημερινοῦ βίου γ') σύμπραξις πρὸς ἐπίτευξιν κοινῶν σκοποῦ. Ὁ ἐγκληματίας συνήθως ἐξοκέλλει ἐλλείψει πειθαρχίας ἐν τῷ βίῳ καὶ ὡς ἐκ τούτου πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης συνιστᾶται ἡ παροχὴ πειθαρχίας ἐν τῇ φυλακῇ. Ὁ κατάδικος ποδηγετεῖται εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίων ἱκανῶν νὰ ἐπιδράσωσιν εἰς τὸ ἦθος του, καὶ προσέτι διδάσκειται μουσικὴν. Τέλος ἡ πρὸς μεταρρυθμίσειν τοῦ ποινικοῦ συστήματος ἑταιρεία συνιστᾷ τὴν διοργάνωσιν ἡρέμων συζητήσεων καὶ διαλέξεων μεταξὺ τῶν καταδικῶν ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου προσώπων ἐπίτηδες παρεσκευασμένων ἵνα τηρῶσι τὸν νοῦν τῶν φυλακισμένων ἐνήμερον εἰς τὰ ποικίλα θέματα περὶ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρεται ὁ ἕξω ἐλεύθερος ἀνθρώπινος βίος.

Ὅχι εἰσι σοφοὶ ὅσοι μαθαίνουσιν, ἀλλ' ὅσοι πράττουσιν. Ἡ μαθήρ σουσιν ἡ ἱατρικὴ βυτάνη οὐ δίδωσι ρῶσιν τῷ ἀρρώστῳ διὰ μόνης τῆς ἀναπολήσεως τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ διὰ τῆς πράξεως καὶ χρήσεως. Ὅταν ἡ ἀπληστία ἀποβληθῇ, τίς πτωχός, ἢ τίς πλούσιος; Ὅταν δ' ἴκταθῇ, ὁ πόδουλος ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος.—Χριστοφάσσα (Βραχμανικὴ πεντάτευχος) Βιβλίον Β'. Μετάφρ. Δημητρίου Γαλανοῦ,